

Πρεσβεία της Ελλάδος στην Τιφλίδα
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Τιφλίδα, Φεβρουάριος, 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	6
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	9
B.1 Δομή Παραγωγής	9
B.1.1 Φυτική παραγωγή.....	14
B.1.2 Ζωική παραγωγή.....	18
B.2 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής	19
B.2.1 Εθνική Στρατηγική Αγροτικής Ανάπτυξης 2021 -2027	19
B.2.2 Στρατηγική Άρδευσης 2017 - 2025	20
B.2.3 Δεκαετές σχέδιο Ανάπτυξης Αγροτικού Τομέα 2021 -2030	20
B.2.4 Vision 2030	21
Γ. ΖΗΤΗΣΗ	22
Γ.1 Μηχανήματα.....	22
Γ.2 Αγροεφόδια.....	26
Γ.3 Υδατοκαλλιέργειες	27
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	28
Δ.1 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών αγροτικών μηχανημάτων	28
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών λιπασμάτων.....	30
Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς.....	31
Ε. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	32
Ε.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου	32
Ε.2 Υπουργείο Περιβαλλοντικής Προστασίας και Γεωργίας.....	32
Ε.2.1 Προϋπολογισμός Υπουργείου Περιβαλλοντικής Προστασίας και Γεωργίας.....	32
Ε.2.1.1 Χρηματοδοτικά Προγράμματα Υπηρεσίας Αγροτικής Ανάπτυξης	33
Ε.3 Λοιποί φορείς χρηματοδότησης	34
ΣΤ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	38
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	39

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Καθεστώς ιδιοκτησίας γης για εγγεγραμμένες εκτάσεις.....	6
Πίνακας 2: Μηχανισμοί ενσωμάτωσης αγροτικών αλυσίδων αξίας σε 10 προϊόντα.....	13
Πίνακας 3: Παραγωγή, εισαγωγές, εξαγωγές και ποσοστό αυτόαρκειας, 2022..	14
Πίνακας 4: Παραγωγή μονοετών καλλιεργειών (χιλιάδες τόννοι)	14
Πίνακας 5: Μέση απόδοση μονοετών φυτών (τόνοι / εκτάριο).....	16
Πίνακας 6: Παραγωγή φρούτων (χιλιάδες τόννοι)	17
Πίνακας 7: Ζωικό κεφάλαιο (χιλιάδες ζώα)	18
Πίνακας 8: Ζωική παραγωγή (χιλιάδες τόννοι)	18
Πίνακας 9: Στόχοι στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης 2021 - 2027	19
Πίνακας 10: Δυνατότητα υποκατάστασης εισαγωγών με εγχώρια παραγωγή	21
Πίνακας 11: Κατανομή τρεχουσών δαπανών αγροτικών εκμεταλλεύσεων ανά είδος δαπάνης (%).....	22
Πίνακας 12: Χρήση χειροκίνητου εξοπλισμού, 2022 (χιλιάδες)	23
Πίνακας 13: Χρήση ζωοκίνητου εξοπλισμού, 2022 (χιλιάδες)	24
Πίνακας 14: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού, 2022 (χιλιάδες)	24
Πίνακας 15: Χρήση ελκυστήρων, μπουλντόζων και άλλων οχημάτων, 2022 (χιλιάδες)	24
Πίνακας 16: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού προετοιμασίας και φύτευσης, 2022 (χιλιάδες)	24
Πίνακας 17: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού συντήρησης, 2022 (χιλιάδες) ..	25
Πίνακας 18: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού συγκομιδής καλλιεργειών, 2022 (χιλιάδες)	25
Πίνακας 19: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού μετά τη συγκομιδή, 2022 (χιλιάδες)	25
Πίνακας 20: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού για κτηνοτροφική παραγωγή, 2022 (χιλιάδες)	26
Πίνακας 21: Ορυκτά λιπάσματα που χρησιμοποιούνται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις ανά περιφέρεια (χιλιάδες τόννοι)	26
Πίνακας 22: Έκταση με ετήσιες καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται ορυκτά λιπάσματα (χιλιάδες εκτάρια)	26
Πίνακας 23: Έκταση με πολυετείς καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται ορυκτά λιπάσματα (χιλιάδες εκτάρια)	26
Πίνακας 24: Έκταση με ετήσιες καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα (χιλιάδες εκτάρια)	27
Πίνακας 25: Έκταση με πολυετείς καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα (χιλιάδες εκτάρια)	27
Πίνακας 26: Χρήση κοπριάς.....	27
Πίνακας 27: Εισαγωγές αγροτικού εξοπλισμού (σε χιλ. USD)	28
Πίνακας 28: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής γεωργικών εργαλείων χειρός (ΚΟ 8201), σε χιλ. USD	28

Πίνακας 29: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής μηχανών για την ην κατεργασία του εδάφους (ΚΟ8432), σε χιλ. USD	29
Πίνακας 30: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής αλωνιστικών μηχανών (ΚΟ 8433), σε χιλ. USD	29
Πίνακας 31: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής αμελκτικών μηχανών (ΚΟ 8434), σε χιλ. USD	29
Πίνακας 32: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής πιεστήρων (ΚΟ 8435), σε χιλ. USD	29
Πίνακας 33: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής μηχανών για τη γεωργία (ΚΟ 8436), σε χιλ. USD	29
Πίνακας 34: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής μηχανών διαλογής (ΚΟ 8437),σε χιλ. USD	30
Πίνακας 35: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής τρακτέρ (ΚΟ 8701), σε χιλ. USD	30
Πίνακας 36: Εισαγωγές λιπασμάτων (σε χιλ. USD)	30
Πίνακας 37: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής λιπασμάτων ζωικής ή φυτικής προέλευσης (ΚΟ 3101), σε χιλ. USD	30
Πίνακας 38: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής αζωτούχων λιπασμάτων (ΚΟ 3102), σε χιλ. USD	31
Πίνακας 39: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής λιπασμάτων (ΚΟ 3105), σε χιλ. USD	31

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Προσπιθέμενη αξία κλάδου, δισ. GEL	9
Γράφημα 2: Κύκλος εργασιών αγροτικών επιχειρήσεων ως προς το σύνολο του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, εκ. GEL	10
Γράφημα 3: Κύκλος εργασιών ανά μέγεθος εταιρείας, εκ. GEL	10
Γράφημα 4: Μερίδιο νοικοκυριών και επιχειρήσεων στη συνολική παραγωγή, %	10
Γράφημα 5: Επιχειρηματικά έσοδα ανά μέγεθος εταιρείας, εκ. GEL	11
Γράφημα 6: Κατανομή επιχειρήσεων ανά κλάδο, 2023	11
Γράφημα 7: Κύκλος εργασιών φυτικής παραγωγής ανά υποτομέα,	11
Γράφημα 8: Αριθμός εταιρειών ανά υποτομέα, 2023	11
Γράφημα 9: Παραγωγή, εκ. κιλά.....	12
Γράφημα 10: Παραγωγή δημητριακών, εκ. κιλά	15
Γράφημα 11: Μέση απόδοση δημητριακών, τόνος/ εκτάριο, 2021	15
Γράφημα 12: Παραγωγή λαχανικών, εκ. κιλά	15
Γράφημα 13: Παραγωγή λαχανικών ανά προϊόν, 2022	15
Γράφημα 14: Μέση απόδοση καλλιεργειών λαχανικών, τόνος/ εκτάριο, 2021	16
Γράφημα 15: Παραγωγή φρούτων, εκ. κιλά	17
Γράφημα 16: Παραγωγή φρούτων ανά κατηγορία, 2022	17
Γράφημα 17: Μέση απόδοση καλλιεργειών φρούτων, τόνος/ εκτάριο, 2021	18
Γράφημα 18: Μέση απόδοση καλλιεργειών καρπών, τόνος/ εκτάριο, 2021	18
Γράφημα 19: Παραγωγή κρέατος, εκ. κιλά	19

Γράφημα 20: Ζωική παραγωγή ανά κατηγορία, 2022	19
Γράφημα 21: Έκταση που καλύπτεται με συστήματα άρδευσης και αποστράγγισης.....	23
Γράφημα 22: Προϋπολογισμός Αγροτικών Προγραμμάτων 2015-2023, εκ. GEL	34

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Για τη Γεωργία, ο αγροτικός τομέας παραμένει σημαντικός όσον αφορά στη συμβολή στο ΑΕΠ, καθώς αντιπροσωπεύει, τα τελευταία δέκα χρόνια, το 7-8% του ΑΕΠ, ενώ παρέχει, επίσης, ένα σημαντικό δίκτυ ασφαλείας για τον αγροτικό πληθυσμό, δεδομένου ότι το 39,6% του πληθυσμού της χώρας διαβιοί στην ύπαιθρο (1,48 εκ. κάτοικοι). Ειδικότερα, το 17,9% του απασχολούμενου πληθυσμού της Γεωργίας εργάζεται στον πρωτογενή τομέα (229.000 άτομα), εκ των οποίων οι αυταπασχολούμενοι στον εν λόγω τομέα αντιπροσωπεύουν το 75% (στοιχεία 2019).

Το γόνιμο έδαφος και το ευνοϊκό κλίμα της Γεωργίας υποστηρίζουν την παραγωγή μιας μεγάλης ποικιλίας γεωργικών προϊόντων, οι εξαγωγές των οποίων, το 2022, άγγιξαν τα 1,3 δισ. USD και κατευθύνθηκαν σε 96 χώρες. Τα φρούτα είναι το κύριο εξαγωγικό προϊόν της Γεωργίας, ενώ τα λαχανικά και τα δημητριακά εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές. Η χώρα είναι αυτόνη, κυρίως, σε γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά, ενώ και η κατανάλωση κρέατος εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τις εισαγωγές. Συγκρατείται, ωστόσο, ότι, παρόλο που οι εξαγωγές αυξάνονται ταχύτερα από τις εισαγωγές, περιλαμβάνουν ένα μικρό φάσμα εξαγωγικών προϊόντων (κρασί, φουντούκια, μεταλλικό νερό) και πραγματοποιούνται από έναν περιορισμένο αριθμό μεγάλων αγροτικών επιχειρήσεων.

Συνολικά, ο αγροτικός τομέας της Γεωργίας διαθέτει σημαντικές δυνατότητες, αλλά παραμένει αναποτελεσματικός. Ο κύριος λόγος για την αναποτελεσματικότητά του είναι το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Επιπλέον εμπόδια αποτελούν οι ανεπαρκείς υποδομές, η κακή κατάσταση των συστημάτων άρδευσης και των άλλων συναφών υποδομών, η περιορισμένη συμμόρφωση με τα πρότυπα ασφάλειας/ποιότητας, η έλλειψη σημαντικών επενδύσεων στον τομέα, η περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις (ο δανεισμός στον τομέα αντιπροσωπεύει μόνο το 1% του συνολικού δανεισμού), η περιορισμένη παρουσία φορέων αγροτικής έρευνας και εκπαίδευσης, οι περιορισμοί στην αγορά γης, καθώς και η έλλειψη γνώσης, πρακτικής άσκησης και δεξιοτήτων.

Η Γεωργία χαρακτηρίζεται από υψομετρική ζωνικότητα. Μόνο το 39% της καλλιεργήσιμης γης βρίσκεται σε υψόμετρο 500 μέτρων πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, το 29% βρίσκεται σε υψόμετρο 500 -1000 μέτρων πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, το 21% σε υψόμετρο 1000- 1500 μέτρων και το 11% βρίσκεται σε υψόμετρο πάνω από 1500 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας. Ειδικότερα, το δύσβατο και ορεινό έδαφος περιορίζει τη συνολικά διαθέσιμη καλλιεργήσιμη έκταση, ιδίως για τις αροτραίες καλλιέργειες. Η Γεωργία διαθέτει περίπου 3 εκ. εκτάρια γεωργικής γης, που χρησιμοποιούνται ως: αρόσιμη 18%; πολυετείς καλλιέργειες 4,42%; λιβάδια και

βοσκοτόπια 74,62%¹. Το ποσοστό αναξιοποίητων καλλιεργήσιμων εκτάσεων εκτιμάτο, το 2018, σε 160.000 εκτάρια (33% επί του συνόλου των αγροτικών εκτάσεων).

Επιπροσθέτως, περίπου το 79,6% των νοικοκυριών έχουν στην ιδιοκτησία τους αγροτεμάχια έκτασης 1,4 εκταρίων γης, ενώ μόνο το 4,8% των νοικοκυριών κατέχει δύο έως πέντε εκτάρια γης και το 1,5% κατέχει περισσότερα από πέντε εκτάρια (στοιχεία απογραφής Geostat 2014). Επιπλέον, σύμφωνα με μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας, βάσει στοιχείων από το 2021, το 64% της καταγεγραμμένης γεωργικής γης ανήκε σε δημόσιες αρχές, οι οποίες και τη διαχειρίζονταν.

Πίνακας 1: Καθεστώς ιδιοκτησίας γης για εγγεγραμμένες εκτάσεις

TYPE OF LAND	TOTAL (HA)	STATE OWNERSHIP (HA)	%	MUNICIPALITY OWNERSHIP (HA)	%	STATE/ MUNICIPAL OR MUNICIPAL/ PRIVATE CO-OWNERSHIP (HA)	%	PRIVATE OWNERSHIP (HA)	%
Total land area excl. forests and occupied territories	3,399,666	—	—	—	—	—	—	—	—
All registered land (72% of Total)	2,453,355	1,423,929	58	163,586	7	87,057	3	778,784	32
Registered agricultural land (82% of All registered)	2,014,655	1,071,261	53	133,262	7	81,015	4	729,117	36
Registered non-agricultural land (18% of All registered)	438,687	352,664	80	30,323	7	6,040	1	49,660	12

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων National Agency of Public Registry από Παγκόσμια Τράπεζα²

Επιπλέον, το Σύνταγμα του 2018 επέβαλε περιορισμούς στην πώληση γεωργικής γης σε αλλοδαπούς, που αν και εν μέρει παρακάμπτονται βάσει νόμου του 2019, βάσει του οποίου επιτρέπεται η αγορά γης για επενδυτικούς σκοπούς³, αποθαρρύνουν, ωστόσο, την προσέλκυση σημαντικών επενδύσεων στον πρωτογενή τομέα (το 2022 οι ΑΞΕ ήταν το 0,23% του συνόλου των ΑΞΕ, δηλαδή 4,7 εκ. USD).

Η γεωργιανή Κυβέρνηση έχει θέσει τον αγροτικό τομέα ως προτεραιότητα και έχει αυξήσει σημαντικά τη χρηματοδότησή του τα τελευταία χρόνια. Σε αυτό το πλαίσιο, έχει συστήσει το Αναπτυξιακό Επενδυτικό Ταμείο⁴, το οποίο χρηματοδοτεί νέα έργα και την Υπηρεσία Αγροτικής Ανάπτυξης⁵, η οποία χρηματοδοτεί διάφορα προγράμματα στήριξης της αγροτικής παραγωγής και

¹ Στοιχεία UNECE https://unece.org/sites/default/files/2023-03/2023-03-21%20Case%20study%20on%20Agricultural%20Residues%20in%20Georgia_FINAL_1.pdf

² Περισσότερες πληροφορίες: <https://slr.napr.gov.ge/>

³ Περισσότερες πληροφορίες: <https://matsne.gov.ge/en/document/view/4596123?publication=0>

⁴ <https://www.fund.ge/who-we-are>

⁵ <https://www.rda.gov.ge/en>

των παραγωγών. Συνολικά, το 2022, 6,2 δισ. USD επενδύθηκαν στον αγροτικό τομέα με το κράτος να παρέχει 1,2 δισ. USD υπό μορφή συγχρηματοδότησης.

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Geostat, το μέσο μηνιαίο εισόδημα ενός αγροτικού νοικοκυριού ανερχόταν, το 2022, σε 1.061 GEL (περίπου 398 USD)⁶. Επιπλέον, οι πωλήσεις αγροτικών προϊόντων στο συνολικό αγροτικό εισόδημα δεν ξεπερνά, ακόμη και στις μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις, το 25%, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της αγροτικής παραγωγής στη Γεωργία προσανατολίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αυτοκατανάλωση. Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι παραγωγοί συμπληρώνουν το εισόδημά τους από πηγές άσχετες με τη γεωργία (μισθούς, συντάξεις και μη αγροτική αυτοαπασχόληση) και από εμβάσματα.

⁶Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/39/wages>

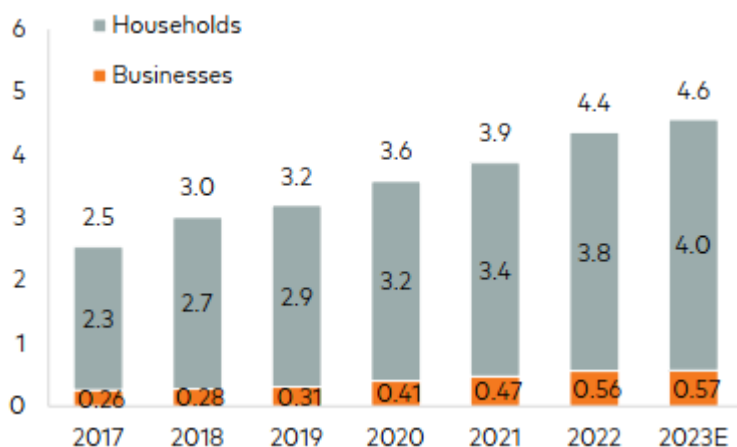

Β. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Β.1 Δομή Παραγωγής

Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί αξιοσημείωτη πρόοδος στον ρυθμό παραγωγής αγροτικών προϊόντων, στην προστιθέμενη αξία του κλάδου και στη μείωση της ανεργίας στην ύπαιθρο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2022, η αξία της παραγωγής των αγροτοδιατροφικών προϊόντων (πρωτογενή και μεταποιημένα) ανήλθε σε 15,2 δισ. GEL (5,71 δισ. USD), αυξανόμενη κατά 112% εντός των τελευταίων δέκα ετών και κατά 14% σε σχέση με το 2021. Επίσης, τα τελευταία δέκα χρόνια, η προστιθέμενη αξία που δημιουργήθηκε στον κλάδο αυξήθηκε κατά 96% και ανέρχεται σε 4,4 δισ. GEL. (1,65 εκ. USD), ενώ σε σχέση με το 2021 καταγράφεται αύξηση της τάξεως του 12,6%.

Γράφημα 1: Προστιθέμενη αξία κλάδου, δισ. GEL

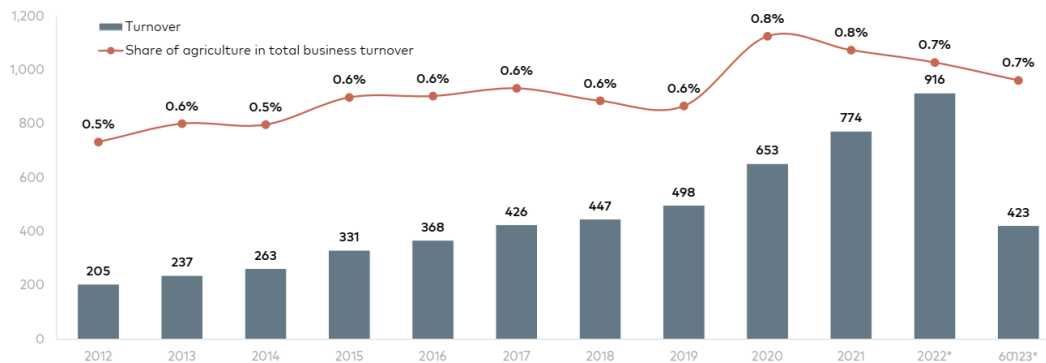
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart⁷

Αν και σταδιακά, ο αγροτικός τομέας στη Γεωργία μεταβάλλεται και δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας εντούτοις, η συντριπτική πλειοψηφία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων παραμένει μικρή σε μέγεθος και χαμηλής παραγωγικότητας. Τα συνολικά έσοδα για τις αγροτικές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 4,5 φορές την τελευταία δεκαετία. Την ίδια περίοδο, ολόκληρος ο επιχειρηματικός τομέας αυξήθηκε κατά 3,1 φορές. Παρόλα αυτά, ο κύκλος εργασιών των αγροτικών επιχειρήσεων αντιστοιχεί σε μόλις 0,7% του συνόλου των επιχειρήσεων.

⁷ Περισσότερες πληροφορίες: https://api.galtandtaggart.com/sites/default/files/2023-12/report/georgian-economy-and-its-key-sectors_navigating-2024_final.pdf

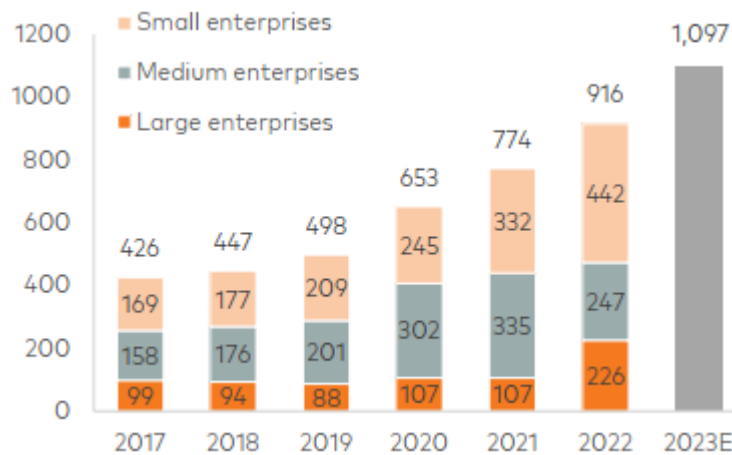

Γράφημα 2: Κύκλος εργασιών αγροτικών επιχειρήσεων ως προς το σύνολο του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, εκ. GEL

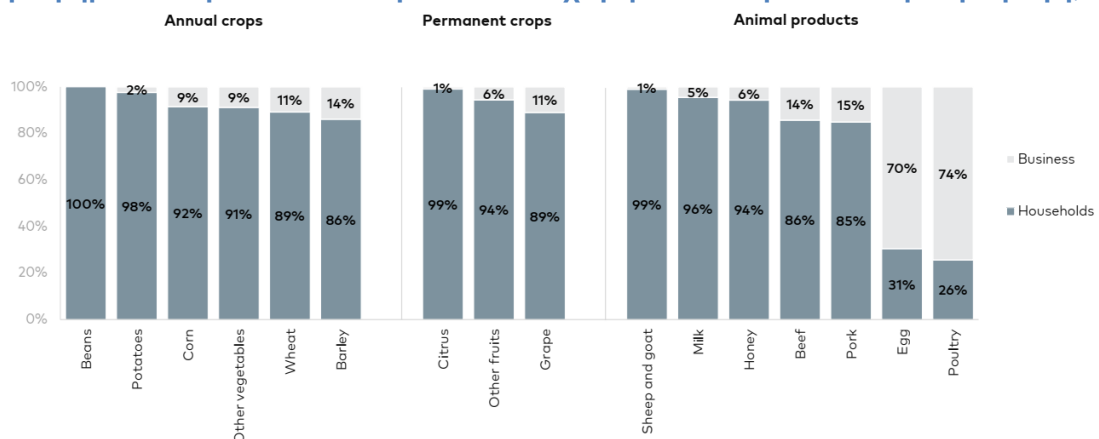
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart⁸

Γράφημα 3: Κύκλος εργασιών ανά μέγεθος εταιρείας, εκ. GEL

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart⁹

Γράφημα 4: Μερίδιο νοικοκυριών και επιχειρήσεων στη συνολική παραγωγή, %

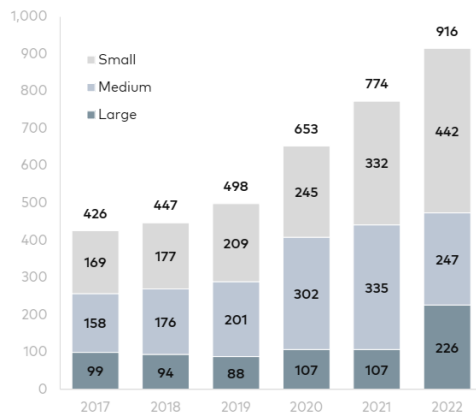
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

⁸ Περισσότερες πληροφορίες: <https://galtandtaggart.com/en/reports/research-reports/agriculture-in-georgia>

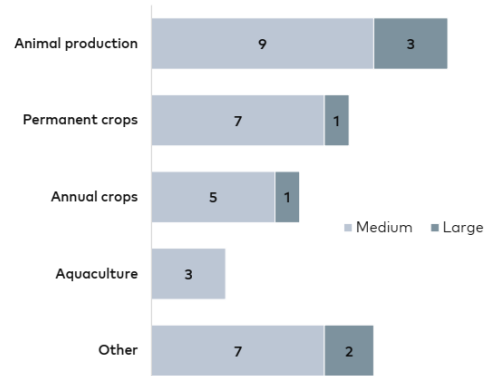
⁹ Περισσότερες πληροφορίες: https://api.galtandtaggart.com/sites/default/files/2023-12/report/georgian-economy-and-its-key-sectors_navigating-2024_final.pdf

Γράφημα 5: Επιχειρηματικά έσοδα ανά μέγεθος εταιρείας, εκ. GEL

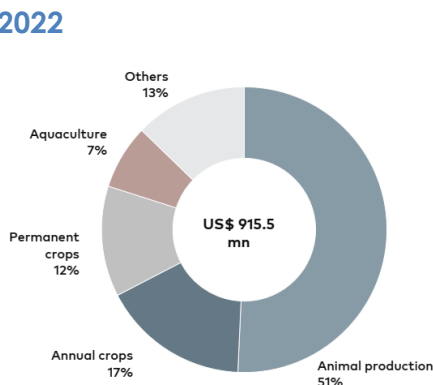
Γράφημα 6: Κατανομή επιχειρήσεων ανά κλάδο, 2023

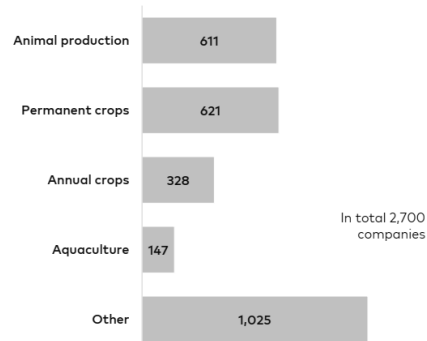
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Η ζωική παραγωγή αποτελεί τον μεγαλύτερο κλάδο του αγροτικού τομέα.

Γράφημα 7: Κύκλος εργασιών φυτικής παραγωγής ανά υποτομέα, 2022

Γράφημα 8: Αριθμός εταιρειών ανά υποτομέα, 2023

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Η Γεωργία αποτελείται από 12 διοικητικές περιοχές, 22 κλιματικές ζώνες και 49 είδη εδαφών. Το ποικιλόμορφο έδαφος και οι κλιματικές συνθήκες επιτρέπουν ένα ευρύ φάσμα αγροτικής παραγωγής. Πολλά ενδημικά είδη δημιουργούν μια τέλεια πηγή για την ανάπτυξη της φυτοκαλλιέργειας και της κτηνοτροφίας, ενώ η χώρα είναι πλούσια σε πόσιμους υδάτινους πόρους.

Ωστόσο, η ποικιλομορφία συνοδεύεται από δυσκολίες όπως μεταβολές της θερμοκρασίας, ενεργή διάβρωση και υπερβολικές βροχοπτώσεις σε ορισμένες περιοχές. Οι φυσικοί κίνδυνοι που συμβαίνουν στη Γεωργία (σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις, λασποροές, εκδορές, χιονοστιβάδες, χαλάζι, βροχοπτώσεις, βροχές, ξηρασίες κ.λπ.) βλάπτουν τη γεωργική παραγωγή και, ως εκ τούτου, την οικονομία της χώρας.

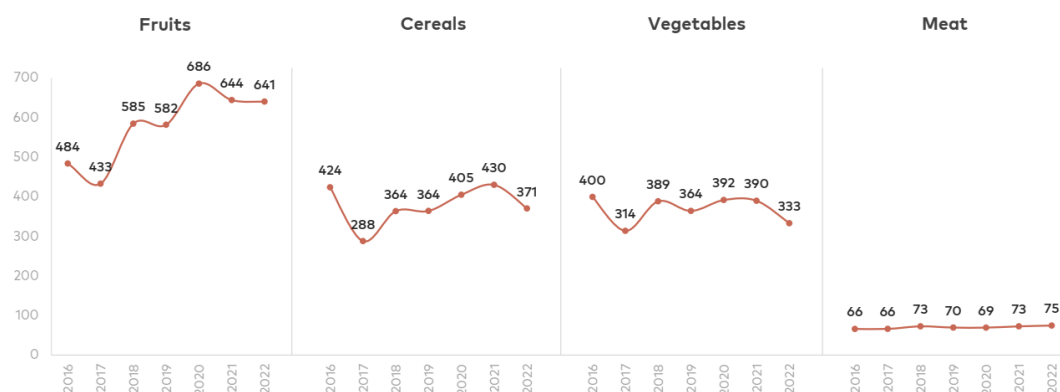
Ως εκ τούτου, για πολλές καλλιέργειες οι αποδόσεις είναι κατώτερες αυτών δυνατοτήτων της χώρας, αλλά και σε σύγκριση με αυτές των γειτονικών χωρών. Παρά τη βελτίωση των αποδόσεων σε ορισμένους τομείς (λαχανικά,

γαλακτοκομικά), οι χαμηλές αποδόσεις για τις περισσότερες καλλιέργειες υποδηλώνουν ότι οι προσπάθειες για τη βελτίωση της γεωργικής αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας δεν ήταν αποτελεσματικές. Επιπλέον, η βελτίωση της μεταποίησης δεν φαίνεται να έχει αντισταθμίσει τη μείωση της γεωργικής παραγωγής, καθώς παραμένει σταθερή στο 1% του ΑΕΠ. Πολλές επιχειρήσεις επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων καταφεύγουν σε κάθετη ενσωμάτωση προκειμένου να εξασφαλίσουν συνεπείς ροές πρώτων υλών και όχι μέσω της προμήθειας από μικροκαλλιεργητές.

Μόνο η παραγωγή φρούτων και κρέατος έχει αυξητική τάση.

Γράφημα 9: Παραγωγή, εκ. κιλά

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Οι μικροκαλλιεργητές διαθέτουν, κυρίως, τα προϊόντα τους στην εγχώρα και προσπαθούν να ανταγωνιστούν τις εισαγωγές. Μόνο ένα μικρό μέρος καλλιεργητών και αγροτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται, ως επί το πλείστον, με τους οίνους, τα φουντούκια και τα βρώσιμα φρούτα έχει αναπτύξει επιτυχώς αποτελεσματικές αλυσίδες αξίας. Οι υπόλοιποι αγρότες είναι ανεπαρκώς ενσωματωμένοι στις αγορές εμπορευμάτων, καθώς άμεσες πωλήσεις και ίδια κατανάλωση εξακολουθούν να είναι σημαντικές παράμετροι για τον αγροτικό τομέα.

Πίνακας 2: Μηχανισμοί ενσωμάτωσης αγροτικών αλυσίδων αξίας σε 10 προϊόντα

	Dairy (Milk)	Beef	Wheat	Corn	Potato	Peach/nectarine	Blueberry	Culinary herbs	Hazelnut	Wine Grapes
More formalized										
Supply chain integration via contracts (incl. price)	✓									
Contract farming (excl. price)		✓	✓		✓				✓	✓
Vertical integration	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Independent retailers and other intermediaries/aggregators	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Less formalized										
Producer organization (horizontal integration)									✓	
Spot market/on farm	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Πηγή: World Bank¹⁰

Δεδομένης της ύπαρξης πολλών μεμονωμένων μικροκαλλιεργητών, βασική πρόκληση για τους επιχειρηματικούς δρώντες της αγοράς αγροτικών προϊόντων (μεταποιητές, χονδρέμπορους, εξαγωγείς, μεσάζοντες) αποτελεί η προμήθεια προϊόντων σε κατάλληλη ποιότητα και ποσότητα. Επιπλέον, οι συναλλαγές μεταξύ αγροτών και αγοραστών είναι ως επί το πλείστον ανεπίσημες και βασίζονται στα μετρητά επιτοπίως. Οι συμφωνίες πριν την συγκομιδή, συνήθως είναι άτυπες, χωρίς καθορισμό συγκεκριμένου όγκου, ποιότητας και σαφώς τιμής. Ακόμη και όταν συνάπτονται συμφωνίες αγοράς μετά τη συγκομιδή, οι συμφωνίες αυτές μπορούν προσδιορίζουν τις ποσότητες και τις χρονικές περιόδους των συναλλαγών, αλλά ποτέ το τίμημα. Εξαιρεση αποτελεί ο κλάδος γάλακτος, η αγορά έχει αναπτυχθεί περισσότερο και βασίζεται σε μακροπρόθεσμη συνεργασία. Τέλος, στη Γεωργία δεν υπάρχουν οργανώσεις αγροτών ή παραγωγών (όπως ενώσεις και συνεταιρισμοί) που θα μπορούσαν να διευκολύνουν τις διασυνδέσεις μεταξύ μικροκαλλιεργητών και αγοραστών.

¹⁰ Περισσότερες πληροφορίες: Publication: Agriculture, Water, and Land Policies to Scale Up Sustainable Agrifood Systems in Georgia: Synthesis Report and Way Forward (2022) <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/affa1fa7-89a9-5fa8-92e5-f03c6a4f81ad>

Πίνακας 3: Παραγωγή, εισαγωγές, εξαγωγές και ποσοστό αυτάρκειας, 2022

	Fruits	Cereals	Vegetables	Meat
Production, mn kg	640.6	370.5	333.1	74.6
Import	117.9 mn kg \$91.8 mn	658.0 mn kg \$96.9 mn	150.0 mn kg \$47.5 mn	101.1 mn kg \$162.1 mn
Export	143.0 mn kg \$204.0 mn	9.7 mn kg \$2.5 mn	34.1 mn kg \$14.5 mn	26.2 mn kg \$45.8 mn
Self-sufficiency ratio	104.0%	36.4%	74.5%	49.9%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Β.1.1 Φυτική παραγωγή¹¹

Η φυτική παραγωγή κυριαρχείται από την καλλιέργεια σταφυλιών, πατατών και δημητριακών, με τα τελευταία (καλαμπόκι, σιτάρι) να αντιπροσωπεύουν το 42% της καλλιεργούμενης έκτασης της Γεωργίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με στοιχεία της Geostat το 2022 οι καλλιέργειες μονοετών φυτών καταλάμβαναν 215.700 εκτάρια. Βασικό ζήτημα του αγροτικού τομέα της Γεωργίας συνιστά, όπως έχει προαναφερθεί, η χαμηλή παραγωγικότητα, καθώς η απόδοση αυτών αυξήθηκε ελάχιστα την τελευταία δεκαετία.

Πίνακας 4: Παραγωγή μονοετών καλλιεργειών (χιλιάδες τόνοι)

	2018	2019	2020	2021	2022
Σιτάρι	107,1	100,6	102,4	135,9	156,8
Χειμερινό σιτάρι	100,1	94,8	96,6	128,4	146,3
Ανοιξιότικο σιτάρι	7,0	5,8	5,8	7,5	10,5
Κριθάρι	57,7	53,5	45,4	58,1	58,8
Χειμερινό κριθάρι	34,3	28,2	25,7	38,7	37,3
Ανοιξιότικο κριθάρι	23,4	25,2	19,7	19,5	21,5
Βρώμη	4,7	3,0	2,3	3,2	2,0
Καλαμπόκια	194,2	207,1	255,0	233,0	152,9
Φασόλια	5,8	5,9	5,2	4,2	2,9
Ηλιανθοί	3,0	2,6	1,9	2,1	2,8
Πατάτες	237,5	194,7	208,6	234,7	198,9
Λαχανικά	142,2	161,1	176,1	149,0	128,5
Λάχανα, κουνουπίδια, μπρόκολα	18,5	29,3	29,5	20,9	22,1
Χόρτα	7,4	7,5	6,7	8,5	7,4
Τομάτες	51,7	62,6	69,5	56,8	44,5
Αγγούρια	33,0	30,4	32,8	30,3	26,0
Φασολάκια	3,5	3,9	4,5	4,3	2,8
Μελιτζάνες	3,7	4,4	4,1	3,0	2,9
Πιπεριές	5,8	7,1	8,2	7,6	7,6

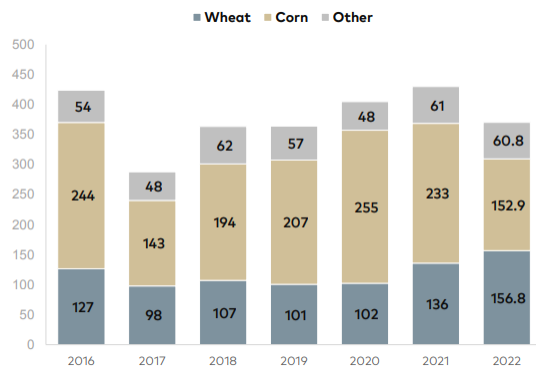
¹¹ Περισσότερες πληροφορίες: <https://agriculture.geostat.ge/vegetation>

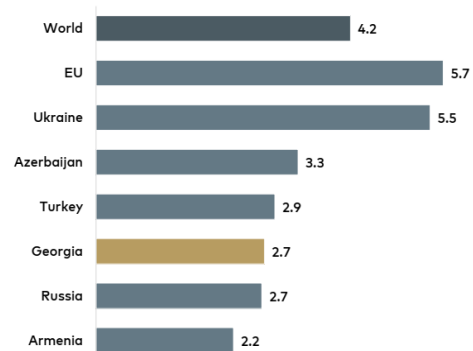
Παντζάρια	2,1	2,3	3,7	4,4	3,6
Καρότα	1,9	1,2	1,6	1,5	1,4
Κρεμμύδια	8,9	8,9	11,6	8,4	5,5
Σκόρδα	4,6	2,1	2,7	2,3	2,8
Λοιπά λαχανικά	1,1	1,4	1,1	1,0	1,7
Πεπονοειδή	70,2	79,9	83,6	77,9	72,6
Καρπούζια	57,4	67,6	71,3	64,1	59,8
Πεπόνια	8,2	9,1	9,0	10,0	9,7
Κολοκύθες	4,5	3,3	3,3	3,9	3,1
Τριφύλλι (Hay) ετήσιας καλλιέργειας για ζωοτροφή	9,2	10,0	10,4	16,4	24,6
Τριφύλλι πολυετούς καλλιέργειας	49,9	45,7	41,0	33,5	30,5

Πηγή: Geostat

Γράφημα 10: Παραγωγή δημητριακών, εκ. κιλά

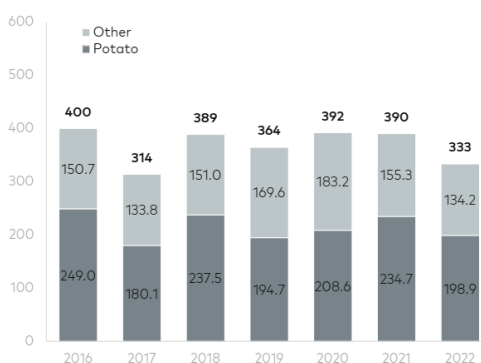

Γράφημα 11: Μέση απόδοση δημητριακών, τόνος/ εκτάριο, 2021

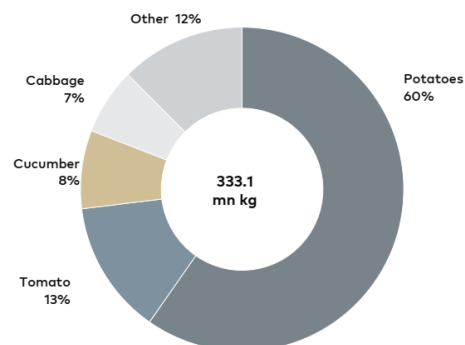

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Γράφημα 12: Παραγωγή λαχανικών, εκ. κιλά

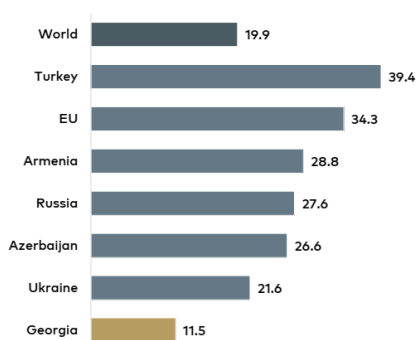
Γράφημα 13: Παραγωγή λαχανικών ανά προϊόν, 2022

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Γράφημα 14: Μέση απόδοση καλλιεργειών λαχανικών, τόνος/ εκτάριο, 2021

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

Πίνακας 5: Μέση απόδοση μονοετών φυτών (τόνοι / εκτάριο)

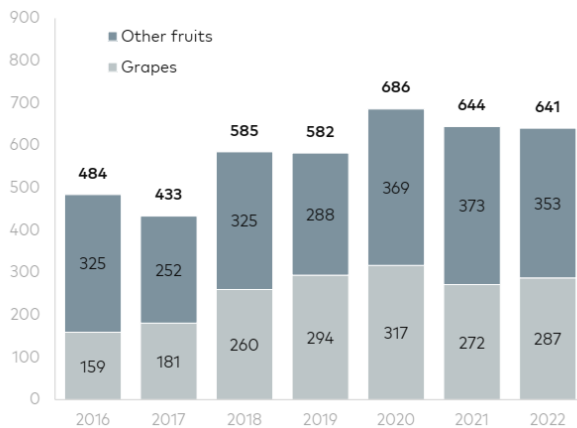
	2018	2019	2020	2021	2022
Σιτάρι	2,5	2,3	2,2	2,7	2,9
Χειμερινό σιτάρι	2,5	2,3	2,2	2,7	2,9
Ανοιξιάτικο σιτάρι	2,3	2,4	2,5	2,2	2,3
Κριθάρι	2,2	2,1	1,9	2,1	2,4
Χειμερινό κριθάρι	2,4	2,3	1,8	2,3	2,7
Ανοιξιάτικο κριθάρι	1,9	1,9	2,0	1,8	2,0
Βρώμη	1,6	1,3	1,5	1,4	1,7
Αραβόσποτος	2,7	2,8	3,1	3,0	2,0
Φασόλια	0,6	0,8	1,0	0,7	0,7
Ηλίανθοι	1,0	1,1	0,8	0,7	0,7
Πατάτες	12,5	11,8	13,1	14,3	11,6
Λαχανικά	8,8	10,0	11,1	10,3	10,9
Λάχανα, κουνουπίδια, μπρόκολα	29,9	33,0	27,8	19,9	31,9
Τομάτες	11,0	13,4	14,3	13,8	12,7
Αγγούρια	12,4	10,4	13,3	12,7	13,2
Κρεμμύδια	6,7	6,7	7,1	8,0	7,3
Σκόρδα	3,3	2,4	3,1	3,0	3,7
Πεπονοειδή	24,4	25,1	28,5	25,9	22,4
Καρπούζια	30,9	31,2	33,8	31,4	27,7
Πεπόνια	13,3	12,4	13,8	13,0	10,7
Τριφύλλι (Hay) ετήσιας καλλιέργειας για ζωοτροφή	4,4	4,5	4,2	4,4	4,3
Τριφύλλι πολυετούς καλλιέργειας	3,6	3,8	4,0	4,3	4,0

Πηγή: Geostat

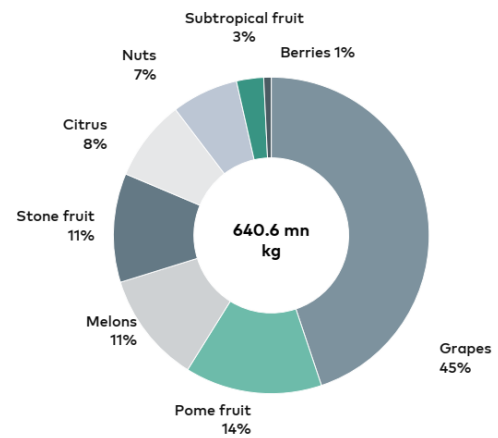
Όσον αφορά τις πολυετείς καλλιέργειες, τα σταφύλια είναι τα πλέον ευρέως παραγόμενα προϊόντα αυτής της κατηγορίας στη Γεωργία. Και στις πολυετείς καλλιέργειες, η μέση απόδοση είναι αρκετά χαμηλή, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού μικρών παραγωγών.

Γράφημα 15: Παραγωγή φρούτων, εκ. κιλά

Γράφημα 16: Παραγωγή φρούτων ανά κατηγορία, 2022

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

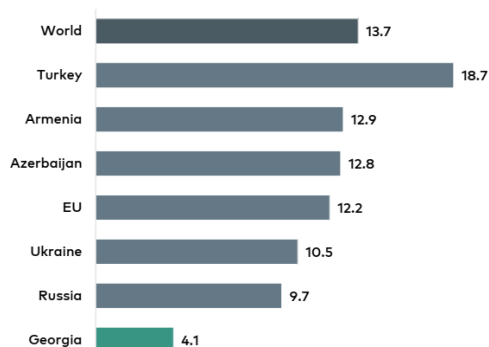
Πίνακας 6: Παραγωγή φρούτων (χιλιάδες τόνοι)

	2018	2019	2020	2021	2022
Σαρκώδη Φρούτα	93,3	52,7	102,1	86,3	89,9
Μήλα	82,7	44,3	89,0	73,7	76,7
Αχλάδια	9,4	6,8	11,3	10,4	10,3
Κυδώνια	1,0	1,4	1,6	2,0	2,6
Εμπύρρηνοι καρποί	54,2	38,5	60,7	66,0	71,3
Δαμάσκηνα	9,5	4,2	11,3	10,1	16,4
Κεράσια, βύσσина	4,4	3,0	5,4	6,9	7,1
Βερούκοκα	0,9	1,2	1,9	2,0	2,6
Ροδάκινα, νεκταρίνια	27,5	22,3	28,2	35,5	31,5
Κορόμηλα, τζάνερα	10,9	7,1	12,6	9,8	12,5
Ξηροί καρποί	23,1	30,9	40,8	53,9	43,7
Καρύδια	5,7	6,6	7,5	7,2	8,8
Φουντούκια	17,0	24,0	32,7	46,0	33,4
Υποτροπικά φρούτα	16,0	20,3	22,3	23,1	17,8
Πέρισμα, Χουρμάδες	10,0	14,3	15,4	15,8	10,6
Σύκα	1,4	1,5	1,9	1,6	1,6
Φείζοα	1,3	1,5	1,7	1,9	1,7
Ακτινίδια	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7
Ρόδια	0,7	0,7	1,0	1,0	1,3
Μούσμουλα	0,7	0,5	0,3	0,9	0,6
Μούρα	0,3	0,2	0,4	0,2	0,3
Μουροειδή	1,8	2,0	2,7	4,0	4,9
Φράουλες, άγριες φράουλες	1,2	1,0	1,2	1,6	1,3
Βατόμουρα	0,4	0,6	0,5	0,6	1,2
Σταφύλια	259,9	293,8	316,9	271,6	287,3
Λευκά σταφύλια	179,3	203,1	224,1	185,9	195,9
Κόκκινα σταφύλια	80,6	90,7	92,8	85,6	91,4
Εσπεριδοειδή	66,3	64,0	56,8	61,6	53,1
Μανταρίνια	62,3	59,8	53,1	57,2	49,1
Πορτοκάλι	1,6	2,0	2,2	2,3	1,2
Λεμόνια	2,4	2,2	1,5	2,1	2,7

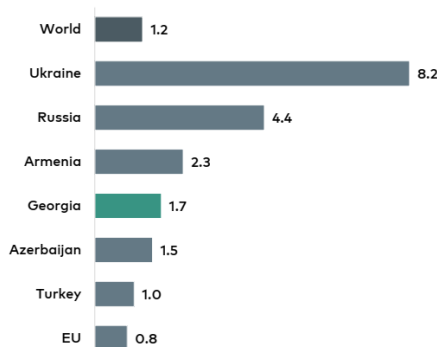
Πηγή: Geostat

Γράφημα 17: Μέση απόδοση καλλιεργειών φρούτων, τόνος/εκτάριο, 2021

Γράφημα 18: Μέση απόδοση καλλιεργειών καρπών, τόνος/εκτάριο, 2021

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

B.1.2 Ζωική παραγωγή¹²

Η ζωική παραγωγή και τα προϊόντα αυτής είναι ο μεγαλύτερος κλάδος της αγροτικής παραγωγής στη Γεωργία. Ειδικότερα, η παραγωγή κρέατος στη χώρα, αν και παρουσιάζει αυξητική τάση, εξακολουθεί να εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τις εισαγωγές. Αναφορικά με την παραγωγή γαλακτοκομικών, το μεγαλύτερο ποσοστό του παραγόμενου γάλακτος παράγεται από μικρούς παραγωγούς, ενώ οι μονάδες επεξεργασίας γάλακτος -μικρομεσαίες στην πλειοψηφία τους- καλούνται να προσαρμοστούν στα πρότυπα ασφάλειας τροφίμων, ενσωματώνοντας σύγχρονες πρακτικές.

Αναλυτικότερα:

Πίνακας 7: Ζωικό κεφάλαιο (χιλιάδες ζώα)

	2018	2019	2020	2021	2022
Βοοειδή	878,9	869,5	925,8	928,6	853,7
άνω των 2 ετών	518,4	501,4	512,9	511,5	484,1
Αγελάδες γαλακτοπαραγωγής και βουβάλια	458,0	441,8	450,8	451,7	431,4
Χοίροι	163,2	155,5	165,7	152,9	150,2
Πρόβατα	819,1	841,9	896,2	904,3	863,8
Γίδες	50,3	49,7	50,3	52,5	50,2
Πουλερικά	8.110,9	9.466,4	10.146,5	9.253,6	8.955,8
Μελίσσια (χιλιάδες κυψέλες)	257,8	257,3	228,5	214,8	200,7

Πηγή: Geostat

Πίνακας 8: Ζωική παραγωγή (χιλιάδες τόνοι)

	2018	2019	2020	2021	2022
Κρέας	72,6	69,5	69,4	72,6	74,6
Μοσχαρίσιο	22,9	22,1	20,1	20,5	23,8
Χοιρινό	17,6	18,3	19,8	21,8	20,7
Πρόβειο, κατσικίσιο	9,1	5,9	4,9	4,4	5,2

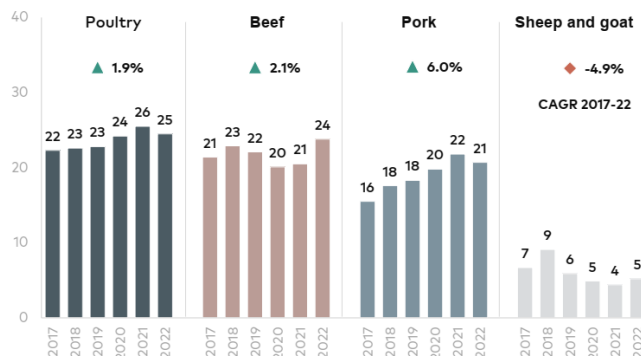
¹² Περισσότερες πληροφορίες: <https://agriculture.geostat.ge/animal-husbandry>

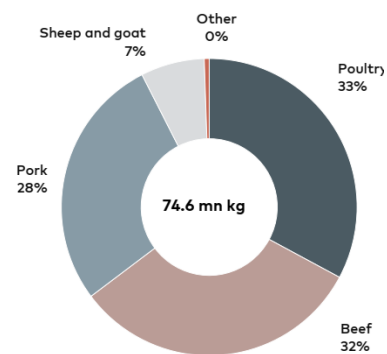
Πουλερικών	22,6	22,8	24,2	25,5	24,5
Κρέας κοτόπουλου	22,1	22,4	23,7	25,0	24,0
Κρέας γαλοπούλας	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Κρέας πάπιας και χήνας	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Άλλο κρέας	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Γάλα (εκατομμύρια λίτρα)	555,3	561,8	569,0	587,9	564,8
Γάλα αγελάδας, βουβαλίσιο γάλα	545,3	552,0	558,7	577,3	554,4
Πρόβειο γάλα, κατσικίσιο γάλα	10,0	9,8	10,3	10,7	10,4
Αβγά (εκατομμύρια τεμάχια)	634,8	661,2	674,5	654,8	654,7
Μαλλί	1,9	1,8	1,9	2,0	2,1
Μέλι	2,5	2,5	2,4	2,0	2,0

Πηγή: Geostat

Γράφημα 19: Παραγωγή κρέατος, εκ. κιλά

Γράφημα 20: Ζωική παραγωγή ανά κατηγορία, 2022

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Geostat από Galt&Taggart

B.2 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

B.2.1 Εθνική Στρατηγική Αγροτικής Ανάπτυξης 2021 -2027¹³

Η γεωργιανή Κυβέρνηση εκπόνησε, το 2019, την Στρατηγική 2021-2027 για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη της χώρας, η οποία μαζί με το σχετικό Σχέδιο Δράσης 2024 -2027, αποτελούν τον οδικό χάρτη των μεταρρυθμίσεων του συστήματος γεωργίας και τροφίμων στη χώρα. Η εν λόγω Στρατηγική στηρίζεται σε τρεις πυλώνες. Ειδικότερα:

Πίνακας 9: Στόχοι στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης 2021 - 2027

Πυλώνας	Δείκτης	Βάση 2018	Στόχος 2027
Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών και μη αγροτικών τομέων	Παραγωγή μεταποιημένων πρωτογενών αγροτικών και αγροδιατροφικών προϊόντων	9,3 δισ. GEL/ 3,5δισ. USD	12 δισ. GEL/ 4,52δισ. USD (2027)
	Αξία παραγωγής αγροτικών επιχειρήσεων	450 εκ. GEL/ 170εκ. USD	770 εκ. GEL/ 290εκ. USD (2027)
	Αξία εξαγωγών αγροδιατροφικών προϊόντων	959εκ. USD	1,3δισ. USD
	Μέσο μηνιαίο εισόδημα αγροτικών νοικοκυριών	880 GEL/ 332 USD	1.200 GEL/ 453 USD
Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων,	Αριθμός επισκεπτών σε προστατευόμενες περιοχές	1,1 εκ. επισκέπτες	2,6 εκ. επισκέπτες

¹³ <https://faolex.fao.org/docs/pdf/geo198335.pdf>

διατήρηση του οικοσυστήματος και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Έκταση δασών με σχέδιο βιώσιμης διαχείρισης	348.000 εκτάρια	1.500.000 εκτάρια
	Ποσότητα προστατευμένων γενετικών πόρων	3.719	4.641
Θέσπιση αποτελεσματικών συστημάτων ασφάλειας τροφίμων/τροφών, κτηνιατρικής και φυτοπροστασίας	Αριθμός ιδιωτικών κτηνιατρικών υπηρεσιών	15	30
	Αριθμός υλοποιούμενων δραστηριοτήτων/εκδηλώσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και των παραγωγών	74	200
	Ενσωμάτωση του κοινοτικού δικαίου στο εθνικό σχετικά με τη ρύθμιση θεμάτων υγειονομικού και φυτουγειονομικού ενδιαφέροντος	98 Κανονισμοί της ΕΕ	272 Κανονισμοί της ΕΕ

Πηγή: Εθνική Στρατηγική Αγροτικής Ανάπτυξης 2021 -2027

B.2.2 Στρατηγική Άρδευσης 2017 - 2025¹⁴

Το 2017, η Georgian Amelioration LLC ανέπτυξε την Στρατηγική άρδευσης της Γεωργίας 2017 - 2025. Βάσει της εν λόγω Στρατηγικής, η Γεωργία θα διαθέτει 200.000 εκτάρια αρδευσιμής γεωργικής γης έως το 2025. Αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση περίπου 112.000 εκταρίων σε σχέση με τα επίπεδα του 2015. Το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης θα προέλθει από την αποκατάσταση και συντήρηση των υφιστάμενων βασιζόμενων στη βαρύτητα συστημάτων άρδευσης και θα συμπληρώνεται από την ανάπτυξη της εκμετάλλευσης επιφανειακών και υπόγειων υδατικών πόρων. Επιπλέον, η Στρατηγική περιγράφει τη διαχείριση των υδάτινων πόρων της Γεωργίας, καθώς και την οργάνωση, διαχείριση και χρηματοδότηση υπηρεσιών άρδευσης για τους αγρότες.

Μέχρι στιγμής, η έκταση της αρδευόμενης γεωργικής γης αντιστοιχεί σε 165.000 στρέμματα, ενώ οι αποστραγγιζόμενες γαίες σε 43.000 εκτάρια.

B.2.3 Δεκαετές σχέδιο Ανάπτυξης Αγροτικού Τομέα 2021 -2030¹⁵

Το δεκαετές σχέδιο ανάπτυξης του αγροτικού τομέα 2021-2030 του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης, θέτει ως βασικούς στόχους την ενίσχυση του δείκτη επάρκειας σε βασικά αγροτικά προϊόντα και την αξιοποίηση του εξαγωγικού δυναμικού της Γεωργίας στα εν λόγω προϊόντα, ώστε το εμπορικό ισοζύγιο των αγροδιατροφικών προϊόντων, το 2030, να έχει μετατραπεί σε πλεονασματικό. Ειδικότερα τίθενται οι εξής στόχοι:

- οι ετήσιες καλλιέργειες σπορόφυτων να ανέλθουν από 210.000 εκτάρια το 2020 σε 362.000 το 2030.
- οι καλλιέργειες πολυετών φυτών από 125.000 εκτάρια να ανέλθουν σε 196.000 το 2030.

¹⁴ <https://www.ag.ge/Ge/Strategy>

¹⁵ <https://mepa.gov.ge/En/PublicInformation/32012>

- η παραγωγή προϊόντων φυτικής προέλευσης να ανέλθει σε 2,3 εκ. τόνους για τα ετήσια φυτά και 1,4 εκ. τόνους για πολυετή φυτά (από 0,9 εκ. τόνους και 0,6 εκ. τόνους αντίστοιχα το 2020).
- η παραγωγή χοιρινού κρέατος και πουλερικών από 64.000 τόνους το 2020 να ανέλθει σε 129.000 τόνους το 2030 (δείκτης επάρκειας από 64% το 2020 σε 82% το 2030).
- η παραγωγή γάλακτος να ανέλθει από 569 εκ. λίτρα το 2020 σε 787 εκ. λίτρα το 2030 (δείκτης επάρκειας από 81% το 2020 σε 108% το 2030).

Προβλέπεται, επίσης, η ενίσχυση της χρήσης μηχανολογικού εξοπλισμού στις αγροτικές καλλιέργειες (μέτρο συνολικού ύψους 1,7 δισ. GEL/ 64 εκ. USD), καθώς και η παροχή τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή διεθνών προτύπων ασφάλειας και ποιότητας αγροτικών προϊόντων (μέτρο συνολικού ύψους 50 εκ. GEL/ 18,9 εκ. USD).

Πίνακας 10: Δυνατότητα υποκατάστασης εισαγωγών με εγχώρια παραγωγή

	2019	2020		2030	
	Παραγωγή (χιλ. τόνοι)	Εισαγωγές (εκ. USD.)	Εισαγωγές (χιλ. τόνοι)	Πρόσθετη εγχώρια παραγωγή (χιλ. τόνοι)	Αξία (εκ. USD)
Πουλερικά, χοιρινό κρέας, κατά κεφαλήν	63,2	106,9	75,2	65,4	100,5
Κατεψυγμένα ψάρια	2,5	25,3	14,8	13,5	47,2
Δημητριακά	100,6	108,0	490,9	313,3	68,9
Καλαμπόκι	207,1	24,1	118,7	359,1	71,8
Λαχανικά	151,5	32,9	102,8	140,7	46,4
Σύνολο	524,9	297,2	802,4	892,0	334,9

Πηγή: Δεκαετές Σχέδιο Ανάπτυξης Αγροτικού Τομέα 2021-2030, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης

B.2.4 Vision 2030¹⁶

Το Όραμα 2030, το οποίο αποτελεί την Αναπτυξιακή Στρατηγική της Γεωργίας, όσον αφορά στον αγροτικό κλάδο δίνει έμφαση, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη των αλυσίδων αξίας στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων, στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος ασφάλειας τροφίμων/ζωοτροφών, κτηνιατρικής και φυτοπροστασίας, καθώς και στη βελτίωση των συστημάτων άρδευσης και αποστράγγισης.

Απώτερο στόχο αποτελεί η παραγωγή αγροδιατροφικών προϊόντων αξίας 30 δισ. GEL (11,3 δισ.USD) και η εξαγωγή αγροδιατροφικών αξίας 3 δισ. USD. Για αυτό το σκοπό, η γεωργιανή Κυβέρνηση αναπτύσσει προγράμματα προσανατολισμένα στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα της χώρας και στην παραγωγή προϊόντων που θα πληρούν τα σύγχρονα πρότυπα ασφάλειας.

¹⁶ <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC215987>

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Τα τελευταία χρόνια, η Γεωργία έχει γίνει μάρτυρας σημαντικών αλλαγών στον γεωργικό τομέα, που διαμορφώνονται από έναν συνδυασμό εγχώριων μεταρρυθμίσεων, δυναμικής του διεθνούς εμπορίου και τεχνολογικών εξελίξεων. Καθώς η ζήτηση για γεωργικά προϊόντα αυξάνεται, τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό, αυξάνεται και η ανάγκη για σύγχρονο, αποτελεσματικό εξοπλισμό για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της βιωσιμότητας του κλάδου.

Στο επίκεντρο του αγροτικού μετασχηματισμού της Γεωργίας βρίσκεται η επιτακτική ανάγκη εκσυγχρονισμού και μηχανοποίησης (ή εκμηχάνισης;) των γεωργικών πρακτικών. Ενώ οι παραδοσιακές μέθοδοι εξακολουθούν να κυριαρχούν σε πολλές αγροτικές περιοχές, αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η ανάγκη υιοθέτησης καινοτόμων τεχνολογιών και εξοπλισμού για να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα σε μια ολοένα και πιο παγκοσμιοποιημένη αγορά. Από μικροϊδιοκτήτες αγρότες που βιοπορίζονται από οικογενειακά αγροτεμάχια μέχρι μεγάλης κλίμακας αγροτικές επιχειρήσεις, η ζήτηση για γεωργικό εξοπλισμό καλύπτει ένα ευρύ φάσμα χρηστών και εφαρμογών.

Πίνακας 11: Κατανομή τρεχουσών δαπανών αγροτικών εκμεταλλεύσεων ανά είδος δαπάνης (%)

	2020	2021	2022
Δαπάνες για σπόρους και φυτάρια	6,3	5,6	5,5
Δαπάνες για ζωοτροφές	36,6	36,6	39,6
Δαπάνες για καύσιμα	5,1	5,3	6,2
Δαπάνες μίσθωσης μηχανημάτων	11,2	11,5	12,1
Αποπληρωμή γεωργικών πιστώσεων	8,5	7,3	8,3
Δαπάνες για πρόσληψη εργατικού δυναμικού	21,0	21,4	18,0
Άλλες τρέχουσες δαπάνες	11,0	12,3	10,4

Πηγή: Geostat

Γ.1 Μηχανήματα¹⁷

Σύμφωνα με όλες τις μελέτες, αλλά και το Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Γεωργίας, ο αγροτικός κλάδος χρειάζεται επειγόντως εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού του, αλλά και γεωργικές τεχνικές συμβατές με την κλιματική αλλαγή. Ειδικότερα, οι αγρότες στη Γεωργία πρέπει να εφαρμόσουν τη γεωργία διατήρησης εδαφών (π.χ. αμειψισπορά, σάπια φύλλα, χωρίς όργωμα ή ελάχιστη άροση), και να χρησιμοποιήσουν άρδευση ακριβείας, τεχνολογίες μικροάρδευσης, ανεμοθραύστες, καθώς και αντιχαλαζικά και αντιπαγετικά συστήματα επενδύσεις.

Για εκσυγχρονισμό του αγροτικού εξοπλισμού με μηχανήματα, το Υπουργείο Προστασίας Περιβάλλοντος και Γεωργίας χρηματοδοτεί σχετικά προγράμματα

¹⁷ Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.geostat.ge/en/modules/categories/819/machinery-equipment-and-asset>

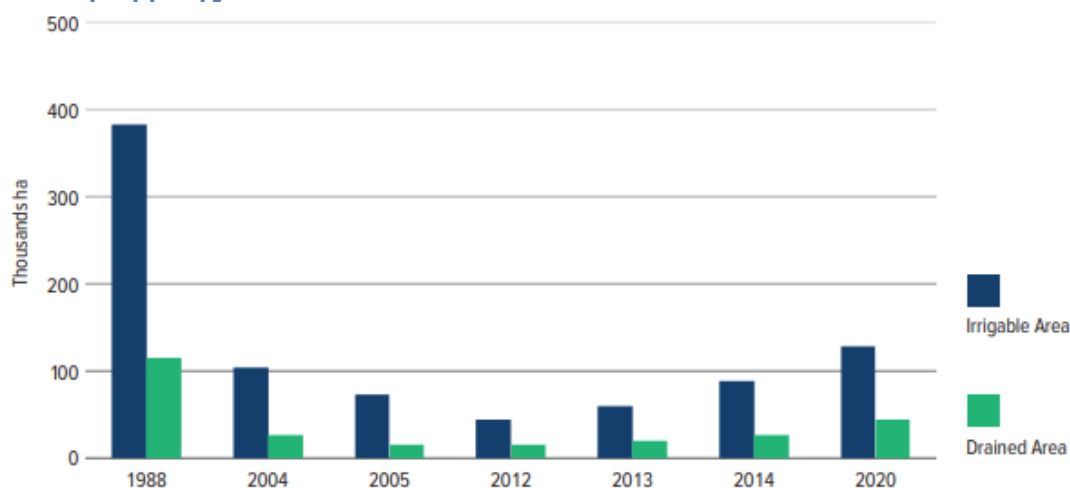

(βλ. κεφάλαιο Ε.2.1.1). Επιπροσθέτως, έλαβε τον Μάρτιο του 2023, χρηματοδότηση ύψους 150 εκ. USD από την Παγκόσμια Τράπεζα για την υλοποίηση του Έργου Ανθεκτική Γεωργία, Άρδευση και Γη (GRAIL)¹⁸. Σκοπός του έργου είναι η ανάπτυξης της ανθεκτικής γεωργίας, καθώς και η βελτίωση των συστημάτων άρδευσης και διαχείρισης γης, προκειμένου να μειωθεί τόσο το λειτουργικό κόστος, όσο και η διασπάθιση φυσικών πόρων. Το έργο θα διαρκέσει 6 χρόνια, ενώ οι αρδευόμενες γεωργικές εκτάσεις θα αυξηθούν έως και 27.000 εκτάρια.

Το Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Γεωργίας έχει θυγατρική εταιρεία, την Εταιρεία Αγροτικής Επιμελητείας και Υπηρεσιών¹⁹, η οποία ενοικιάζει γεωργικά μηχανήματα στους αγρότες της χώρας. Συγκεκριμένα διαθέτει 508 τρακτέρ και 117 θεριζοαλωνιστικές μηχανές.

Για διαμόρφωση πληρέστερης εικόνας, παρατίθενται, ακολούθως, στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση μηχανημάτων στην αγροτική παραγωγή.

Γράφημα 21: Έκταση που καλύπτεται με συστήματα άρδευσης και αποστράγγισης

Πηγή: World Bank Publication: Agriculture, Water, and Land Policies to Scale Up Sustainable Agrifood Systems in Georgia: Synthesis Report and Way Forward (2022)

Πίνακας 12: Χρήση χειροκίνητου εξοπλισμού, 2022 (χιλιάδες)

Σπαρτικές μηχανές	1,7
Λιπασματοδιανομείς	0,6
Μηχανήματα μεταφύτευσης	1,1
Αλωνιστικές μηχανές	-
Λιχνιστές	-
Ψεκαστήρες	158,7
Ψεκαστικά Dusters	2,4
Χειροκίνητες αντλίες ή άλλες χειροκίνητες συσκευές άρδευσης	12,6

¹⁸ Περισσότερες πληροφορίες: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P175629>

¹⁹ <http://www.alsc.ge/>

Cracker	0,5
Tresher	5,6
Μηχανικός σπαστήρας σταφυλιών	54,8
Σταφυλοπιεστήρια	18,3
Μηχανήματα αποβουτύρωσης	5,8
Φυσητήρας για μέλισσες	6,5
Φίλτρο μελιού	6,1
Σύνολο	275,4
Πηγή: Geostat	

Πίνακας 13: Χρήση ζωοκίνητου εξοπλισμού, 2022 (χιλιάδες)

Ξύλινα άροτρα	-
Χαλύβδινα άροτρα	7,7
Καλλιεργητές	2,8
Δισκοσβάρνες	2,2
Σπαρτικές μηχανές	-
Λιπασματοδιανομείς	-
Κάρα	2,9
Σύνολο	17,8
Πηγή: Geostat	

Πίνακας 14: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού, 2022 (χιλιάδες)

Μηχανές εσωτερικής καύσης	54,1
Ηλεκτροκινητήρες	18,5
Γεννήτριες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας	1,0
Υπολογιστές, φορητοί υπολογιστές, tablet ή έξυπνα τηλέφωνα	20,2
Σύνολο	93,9
Πηγή: Geostat	

Πίνακας 15: Χρήση ελκυστήρων, μπουλντόζων και άλλων οχημάτων, 2022 (χιλιάδες)

Ερπυστριοφόροι ελκυστήρες	1,8
Ελκυστήρες 4 τροχών	27,7
Μονοαξονικοί ελκυστήρες	110,0
Μπουλντόζες	-
Φορτηγά	17,6
Οχήματα	31,5
Ρυμουλκούμενα	25,8
Σύνολο	214,4
Πηγή: Geostat	

Πίνακας 16: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού προετοιμασίας και φύτευσης, 2022 (χιλιάδες)

Άροτρα	21,6
Περιστροφικές σβάρνες	3,2
Δισκοσβάρνες	7,5

Καλλιεργητές	23,0
Εκσκαφείς (Diggers)	1,7
Λιπασματοδιανομείς	1,0
Σπαρτικές μηχανές	0,5
Μηχανήματα φύτευσης	3,8
Μηχανήματα μεταφύτευσης	-
Μηχανές εδαφοκάλυψης (Mulcher)	0,1
Film (σελοφάν) εδαφοκάλυψης σε μπομπίνα	-
Καρούλι λάστιχου	-
Σύνολο	62,8

Πηγή: Geostat

Πίνακας 17: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού συντήρησης, 2022 (χιλιάδες)

Διασκορπιστές κοπριάς	-
Λιπασματοδιανομείς	0,7
Ψεκαστήρες	31,7
Ψεκαστικά Dusters	-
Σύνολο	32,8

Πηγή: Geostat

Πίνακας 18: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού συγκομιδής καλλιεργειών, 2022 (χιλιάδες)

Χορτοκοπτικά μηχανήματα	5,5
Χορτοκοπτικά για τριφύλλια	73,9
Μηχανές δεματοποίησης σανού και άχυρου	1,9
Μηχανές χορτονομής	-
Φυσητήρες χορτονομής	-
Θεριζοαλωνιστικές μηχανές	1,0
Συλλεκτική μηχανή καλαμποκιού	0,3
Μηχανές συγκομιδής πατάτας	1,5
Θεριζοαλωνιστικές μηχανές συγκομιδής ζαχαρότευτλων ή άλλων ριζωματοδών φυτών	-
Θεριστική δεματική μηχανή	-
Μηχανή συλλογής ξηρών καρπών	-
Σύνολο	84,2

Πηγή: Geostat

Πίνακας 19: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού μετά τη συγκομιδή, 2022 (χιλιάδες)

Αλωνιστικές μηχανές	0,6
Καθαριστές σπόρων	-
Διαχωριστήρες και ισοπεδωτές	-
Σύνολο	1,2

Πηγή: Geostat

Πίνακας 20: Χρήση μηχανοκίνητου εξοπλισμού για κτηνοτροφική παραγωγή, 2022 (χιλιάδες)

Μηχανές αρμέγματος	3,7
Ψύκτες γάλακτος	-
Αποβουτυρωτές	3,3
Άλλος γαλακτοκομικός εξοπλισμός (συσκευασία κ.λπ.)	-
Εκκολαπτήρια	0,2
Εξοπλισμός μελισσοκομίας (μελιτοεξαγωγείς κ.λπ.)	2,0
Σύνολο	9,2

Πηγή: Geostat

Γ.2 Αγροεφόδια²⁰

Η Γεωργία παράγει νιτρικά λιπάσματα. Συγκεκριμένα, η εταιρεία Rustavi Azot LLC²¹ είναι η μεγαλύτερη βιομηχανία παραγωγής νιτρικών λιπασμάτων στην ευρύτερη περιοχή του Νοτίου Καυκάσου, με πραγματική ετήσια παραγωγική ικανότητα έως και 500.000 τόνους νιτρικού αμμωνίου (ή 220.000 τόνους αμμωνίας) και 14.000 τόνους κυανιούχου νατρίου.

Πίνακας 21: Ορυκτά λιπάσματα που χρησιμοποιούνται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις ανά περιφέρεια (χιλιάδες τόνοι)

	2018	2019	2020	2021	2022
Αζωτούχα	41,4	35,0	44,2	43,7	42,5
Λοιπά	6,8	7,5	10,8	12,6	10,4
Σύνολο	48,2	42,5	55,0	56,3	52,9

Πηγή: Geostat

Πίνακας 22: Έκταση με ετήσιες καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται ορυκτά λιπάσματα (χιλιάδες εκτάρια)

	2018	2019	2020	2021	2022
Αζωτούχα	101,9	90,3	107,8	109,5	105,1
Λοιπά	18,4	15,6	19,9	22,2	20,3
Σύνολο	103,1	93,6	114,5	117,9	110,8

Πηγή: Geostat

Πίνακας 23: Έκταση με πολυετείς καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται ορυκτά λιπάσματα (χιλιάδες εκτάρια)

	2018	2019	2020	2021	2022
Αζωτούχα	28,1	24,6	30,3	26,7	28,4
Λοιπά	21,2	15,6	22,9	22,8	20,0
Σύνολο	35,5	30,9	41,4	38,5	37,1

Πηγή: Geostat

²⁰ Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.geostat.ge/en/modules/categories/196/agriculture>

²¹ Στις 10.01.2023, η θυγατρική Excelus Holdings LLC, Georgia της σιγκαπουριανής εταιρείας Indorama εξαγόρασε το σύνολο των μετοχών της βιομηχανίας Rustavi Azot (<https://www.indorama.com/affiliated-companies/jsc-rustavi-azot-ra> και <https://rustaviazot.ge/>), από την εταιρεία JSC EUI Investments (<https://www.indorama.com/news/60>)

Πίνακας 24: Έκταση με ετήσιες καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα (χιλιάδες εκτάρια)

	2018	2019	2020	2021	2022
Μυκητοκτόνα	16,8	16,3	17,6	17,3	15,6
Εντομοκτόνα	10,6	7,5	10,7	13,8	10,2
Άλλα φυτοφάρμακα	37,3	31,7	39,4	36,4	41,8
Σύνολο	44,7	39,9	47,3	43,9	47,0

Πηγή: Geostat

Πίνακας 25: Έκταση με πολυετείς καλλιέργειες στις οποίες χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα (χιλιάδες εκτάρια)

	2018	2019	2020	2021	2022
Μυκητοκτόνα	59,2	63,3	72,3	67,5	65,3
Εντομοκτόνα	28,4	29,0	39,3	39,1	34,9
Άλλα φυτοφάρμακα	21,1	20,9	24,7	25,1	21,8
Σύνολο	60,9	66,2	75,8	71,5	68,9

Πηγή: Geostat

Πίνακας 26: Χρήση κοπριάς

	2018	2019	2020	2021	2022
Ποσότητα σε χιλιάδες τόνους	275,5	205,9	204,3	202,2	189,6
Έκταση ετήσιων καλλιεργειών σε χιλιάδες εκτάρια	21,8	14,5	15,8	15,0	14,4
Έκταση μόνιμων καλλιεργειών σε χιλιάδες εκτάρια	15,3	10,2	11,1	12,5	9,4

Πηγή: Geostat

Γ.3 Υδατοκαλλιέργειες

Στις 03.04.2023, η Κυβέρνηση της Γεωργίας ενέκρινε το νομοσχέδιο σχετικά με τον καθορισμό ζωνών υδατοκαλλιέργειας σε 8 τοποθεσίες στη Μαύρη Θάλασσα (3 τοποθεσίες για τη δημιουργία εγκαταστάσεων ιχθυερών και 5 τοποθεσίες για τη δημιουργία εγκαταστάσεων οστρακοειδών). Σύμφωνα με τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Γεωργίας, κ. Shamugia, η ανάπτυξη του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας αποτελεί προτεραιότητα για την Κυβέρνηση, ενώ ο καθορισμός των ζωνών θα συμβάλει στην ανάπτυξη της σχετικής βιομηχανίας στη χώρα, στην προσέλκυση επενδύσεων και στην αύξηση της απασχόλησης του τοπικού πληθυσμού.

Σημειώνεται ότι η ανάπτυξη του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας στηρίζεται από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) και χρηματοδοτείται από την Ε.Ε., στο πλαίσιο του προγράμματος ENPARD IV και επιπλέον, από κοινού με τον FAO και την Ε.Ε., το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Γεωργίας σχεδιάζει, τα τελευταία δυο χρόνια, την εθνική στρατηγική της χώρας.

Επιπλέον στοιχεία σχετικά με την αλυσίδα αξίας του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών μπορούν να αντληθούν από τον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://europa.eu/capacity4dev/value-chain-analysis-for-development-vca4d-/wiki/235-georgia-freshwater-aquaculture>

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών αγροτικών μηχανημάτων²²

Αγροτικά μηχανήματα εισάγονται, κυρίως, από Τουρκία, Γερμανία και Ιταλία, εκ των οποίων μέρος αφορά και σε μεταχειρισμένους αγροτομηχανολογικό εξοπλισμό. Η Ελλάδα αν και εξάγει αγροτικά μηχανήματα στην Γεωργία, εν τούτοις, δεν έχει καταφέρει να έχει σταθερές εξαγωγικές ροές και σημαντικό μερίδιο στην εγχώρια αγορά.

Πίνακας 27: Εισαγωγές αγροτικού εξοπλισμού (σε χιλ. USD)

Κωδ.	Περιγραφή	2019	2020	2021	2022	2023
8201	Γεωργικά εργαλεία χειρός	1.033,6	970,7	1.721,1	2.489,4	1.800,4
8432	Μηχανές, συσκευές και μηχανήματα γεωργικά, κηπευτικά ή δασοκομικά για την προπαρασκευή ή την κατεργασία του εδάφους	6.109,8	9.795,7	12.666,9	14.590,4	9.613,6
8433	Μηχανές, συσκευές για τη συγκομιδή ή τον αλωνισμό των γεωργικών προϊόντων	5.809,7	5.801,6	8.724,7	20.281,7	19.057,1
8434	Αμελκτικές μηχανές και μηχανές και συσκευές γαλακτοκομίας	640,4	894,2	1.836,6	1.751,5	2.609,8
8435	Πιεστήρες και πιεστήρια, πατητήρια και ανάλογες μηχανές και συσκευές για την παρασκευή κρασιού, μηλίτη, χυμών φρούτων ή παρόμοιων ποτών	5.981,0	7.655,5	9.783,2	5.657,8	8.628,1
8436	Άλλες μηχανές και συσκευές για τη γεωργία, την κηπουρική, τη δασοκομία, την πτηνοτροφία ή τη μελισσοκομία	7.608,9	4.670,0	3.087,9	5.567,6	3.918,6
8437	Μηχανές για το καθάρισμα, τη διαλογή ή το κοσκίνισμα των σπόρων ή των οσπρίων	1.339,4	882,7	2.246,7	2.707,7	2.191,2
8701	Ελκυστήρες	46.771,0	47.360,7	55.740,1	85.822,2	131.855,4

Πηγή: Geostat

Αναλυτικότερα:

Πίνακας 28: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής γεωργικών εργαλείων χειρός (ΚΟ 8201), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Κίνα	676,5	623,0	1.025,2	1.889,4	1.046,24
2.	Ρωσία	24,0	62,1	239,1	92,3	145,9
3.	Πολωνία	6,5	21,1	32,6	24,1	98,1
4.	Φινλανδία	37,6	46,7	62,1	86,4	92,6
5.	Χονγκ Κονγκ	2,8	32,7	35,0	49,9	66,7
21.	Ελλάδα	2,7	3,1	3,6	3,6	3,6

Πηγή: Geostat

²² Περισσότερες πληροφορίες: <https://ex-trade.geostat.ge/en>

Πίνακας 29: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής μηχανών για την ην κατεργασία του εδάφους (ΚΟ8432), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Τουρκία	1.761,1	2.142,3	3.470,0	4.415,4	3.807,5
2.	Κίνα	2.053,0	4.442,1	5.466,1	5.011,0	2.676,0
3.	Ιταλία	730,1	1.233,6	917,3	1.084,2	741,5
4.	Γερμανία	587,7	768,8	455,4	1.161,8	592,0
5.	Ινδία	59,8	-	37,1	102,5	452,6
31.	Ελλάδα	-	-	-	-	0,7

Πηγή: Geostat

Πίνακας 30: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής αλωνιστικών μηχανών (ΚΟ 8433), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Ιταλία	453,7	378,8	317,3	935,2	3.133,3
2.	Τουρκία	1.461,1	1.485,1	2.431,2	2.939,9	2.824,6
3.	Πολωνία	111,3	217,8	871,7	2.012,3	2.824,6
4.	Κίνα	872,3	1.211,0	1.010,5	1.748,5	2.741,9
5.	Γερμανία	551,1	505,6	915,8	1.479,1	1.661,4
-	Ελλάδα	0,1	-	54,2	-	-

Πηγή: Geostat

Πίνακας 31: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής αμελκτικών μηχανών (ΚΟ 8434), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Τουρκία	483,1	434,7	965,6	700,5	1.489,5
2.	Ιταλία	-	65,6	0,9	473,5	614,8
3.	Σουηδία	0,3	11,3	43,5	280,9	133,3
4.	Ρωσία	63,6	4,6	436,0	31,1	107,6
5.	ΗΒ	-	-	-	25,6	99,7
9.	Ελλάδα	-	-	46,2	-	12,6

Πηγή: Geostat

Πίνακας 32: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής πιεστήρων (ΚΟ 8435), σε χιλ. USD

Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
Βουλγαρία	2.876,0	3.897,4	5.556,9	1.796,4	4.453,9
Ιταλία	2.375,8	2.621,8	3.681,1	2.649,5	3.198,5
Σλοβενία	-	287,6	92,8	221,8	256,8
Γαλλία	277,6	315,2	123,3	282,3	233,4
Λιθουανία	-	-	-	-	134,5

Πηγή: Geostat

Πίνακας 33: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής μηχανών για τη γεωργία (ΚΟ 8436), σε χιλ. USD

Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
Τουρκία	1.087,8	1.209,2	1.001,9	2.070,0	1.592,2
Βέλγιο	160,3	1,2	-	460,0	337,0
Γερμανία	564,9	1.077,7	373,3	682,6	335,7
Κίνα	790,7	73,5	205,8	437,0	295,1
Αζερμπαϊτζάν	80,9	44,4	84,6	115,8	278,9

Πηγή: Geostat

Πίνακας 34: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής μηχανών διαλογής (ΚΟ 8437), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Τουρκία	282,3	203,5	1.485,5	1.756,9	1.764,2
2.	Κίνα	234,8	269,2	270,6	466,2	300,3
3.	Ρωσία	55,4	38,3	6,5	38,0	37,4
4.	Γερμανία	-	-	5,9	0,08	29,2
5.	Λιθουανία	2,2	23,7	2,3	18,0	18,7
-	Ελλάδα	-	-	0,2	-	-

Πηγή: Geostat

Πίνακας 35: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής τρακτέρ (ΚΟ 8701), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Γερμανία	12.575,9	13.169,4	12.710,8	21.381,8	40.148,5
2.	Πολωνία	4.167,9	5.000,6	7.143,2	8.726,4	14.446,3
3.	Κίνα	8.310,9	5.959,4	9.253,7	14.986,4	13.801,2
4.	Γαλλία	1.801,7	2.545,4	2.479,8	4.478,6	9.153,7
5.	Ολλανδία	3.218,4	4.833,4	3.965,1	4.349,4	8.518,6
37.	Ελλάδα	29,7	7,5	-	5,2	63,0

Πηγή: Geostat

Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών λιπασμάτων²³

Αγροεφόδια εισάγονται, κυρίως, από Ρωσία και Τουρκία. Η Ελλάδα αν και εξαγει λιπάσματα στην Γεωργία, υπολείπεται των δυνατοτήτων της.

Πίνακας 36: Εισαγωγές λιπασμάτων (σε χιλ. USD)

Κωδ.	Περιγραφή	2019	2020	2021	2022	2023
3101	Λιπάσματα ζωικής ή φυτικής προέλευσης	222,5	755,5	734,0	1.171,9	1.051,6
3102	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά αζωτούχα	3.250,2	4.093,1	3.425,2	8.004,4	11.113,2
3103	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά φωσφορικά	-	14,6	-	16,5	15,2
3104	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά καλιούχα	475,0	690,7	996,0	1.218,8	690,8
3105	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά που περιέχουν δύο ή τρία λιπαντικά στοιχεία	10.837,7	13.579,7	16.715,2	23.370,7	22.960,2

Πηγή: Geostat

Πίνακας 37: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής λιπασμάτων ζωικής ή φυτικής προέλευσης (ΚΟ 3101), σε χιλ. USD

Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
Αζερμπαϊτζάν	62,6	165,9	501,6	919,0	798,5
Τουρκία	30,2	203,2	57,0	26,7	186,5
Ιταλία	0,08	24,4	-	131,9	25,7
Λεττονία	34,7	66,2	-	7,5	22,2
Ολλανδία	5,3	44,9	14,0	53,3	6,1

Πηγή: Geostat

²³ Περισσότερες πληροφορίες: <https://ex-trade.geostat.ge/en>

Πίνακας 38: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής αζωτούχων λιπασμάτων (ΚΟ 3102), σε χιλ. USD

Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
Ρωσία	2.268,0	2.033,5	1.730,7	2.074,6	5.207,3
Τουρκία	504,7	748,1	551,6	2.026,7	2.073,6
Τουρκμενιστάν	-	61,4	45,3	725,5	1.082,1
Καζακστάν	-	129,7	4,3	1.368,1	764,2
Αζερμπαϊτζάν	-	432,8	542,0	296,0	585,5

Πηγή: Geostat

Πίνακας 39: Σημαντικότερες χώρες εισαγωγής λιπασμάτων (ΚΟ 3105), σε χιλ. USD

	Χώρα	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Ρωσία	5.146,3	8.178,7	8.754,4	8.970,3	9.814,1
2.	Ισπανία	219,2	590,1	1.130,5	1.578,2	2.301,4
3.	Τουρκία	1.102,9	1.062,2	1.514,9	2.249,7	2.291,3
4.	Φινλανδία	931,6	840,7	846,1	2.140,2	2.263,9
5.	Ουζμπεκιστάν	-	43,9	141,0	92,4	1.439,8
8.	Ελλάδα	351,1	368,5	87,1	998,3	399,9

Πηγή: Geostat

Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς

Η Γεωργία, στο πλαίσιο της Σφαιρικής και εις Βάθος Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου (Deer and Comprehensive Free Trade Agreement – DCFTA) με την ΕΕ, δεν επιβαρύνει με δασμούς τα εισερχόμενα μηχανήματα και προϊόντα. Το δασμολογικό καθεστώς ανά κατηγορία ΚΣΟ μπορεί να αναζητηθεί από τους κάτωθι συνδέσμους:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

<https://www.rs.ge/EservicesTaxCalculator-en>

Ε. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ε.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

- Κατάλογος γεωργικών φυτοφαρμάκων και αγροχημικών υλικών σποράς και φύτευσης γεωργικών καλλιεργειών που απαλλάσσονται από το ΦΠΑ:
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1297485?publication=0>
- Κώδικας Ασφάλειας Τροφίμων/Ζωοτροφών, Κτηνιατρικής και Φυτοπροστασίας:
<https://matsne.gov.ge/en/document/view/1659434?publication=15>
- Κατάλογος αγροχημικών που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στη Γεωργία:
<https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4677850?publication=0>
- Νόμος σχετικά με τα φυτοφάρμακα και τα αγροχημικά:
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/18106?publication=12>
- Νόμος σχετικά με τη διανομή σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού:
<https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/2246425?publication=0>
- Τεχνικός κανονισμός σχετικά με τους κανόνες βιολογικής παραγωγής και την σήμανση βιολογικών προϊόντων:
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5781518?publication=0>
- Νόμος σχετικά με την εισαγωγή και τη σπορά για πολλαπλασιασμό ποικιλιών γεωργικών καλλιεργειών που υπόκεινται σε υποχρεωτική πιστοποίηση:
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3695226?publication=1>
- Διάταγμα σχετικά με έγκριση τεχνικών κανονισμών για μηχανήματα:
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4793455?publication=0>

Ε.2 Υπουργείο Περιβαλλοντικής Προστασίας και Γεωργίας

Ε.2.1 Προϋπολογισμός Υπουργείου Περιβαλλοντικής Προστασίας και Γεωργίας

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Περιβαλλοντικής Προστασίας και Γεωργίας, για το 2024, ανέρχεται σε 688 εκ. GEL/ 260 εκ. USD (μείωση για δεύτερη συνεχή χρονιά της τάξεως των 10,5 εκ. GEL). Το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων θα διανεμηθεί ως εξής:

- Ασφάλεια τροφίμων, φυτοπροστασία και ασφάλεια επιζωοτιών - 63,9 εκ. GEL/ 24,1 εκ. USD.
- Ανάπτυξη της αμπελουργίας και της οινοποιίας - 53,8 εκ. GEL/ 20,3 εκ. USD.
- Εκσυγχρονισμός συστημάτων αποκατάστασης - 78,8 εκ. GEL/ 29,7 εκ. USD.
- Χρηματοδότηση αγροτικών προγραμμάτων που υλοποιούνται από την Υπηρεσία Αγροτικής Ανάπτυξης (Rural Development Agency/ RDA - 342 εκ. GEL/ 129,1 εκ. USD εκ των οποίων: α) Προνομιακό Σχέδιο Αγροπίστωσης

(*Preferential Agrocredit Project*) 200 εκ. GEL/ 75,5εκ. USD β) *Αγροασφάλιση (Agroinsurance)* 12 εκ. GEL/ 4,5 εκ. USD γ) *Introduce the future* 26 εκ. GEL/ 9,8 εκ. USD δ) *Συγχρηματοδότηση Επιχειρήσεων Μεταποίησης και Αποθήκευσης* 17 εκ. GEL/ 6,4 εκ. USD ε) *Προώθηση της ανάπτυξης του αγροτικού τομέα* 19,5 εκ. GEL/ 7,3 εκ. USD.

Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικά κάποια προγράμματα:

E.2.1.1 Χρηματοδοτικά Προγράμματα Υπηρεσίας Αγροτικής Ανάπτυξης

- Πρόγραμμα Εκσυγχρονισμού Γαλακτοκομικού τομέα και Πρόσβασης στην Αγορά (DiMMA), Το οποίο αφορά στη συγχρηματοδότηση για αγορά/δημιουργία παγίων και για κάλυψη ασφαλιστικών δαπανών:

<https://rda.gov.ge/en/programs/542336-state-programme-of-dairy-modernization-and-market-access-di-mma/7e38d50f-abf0-479f-85f2-5f0a058addc2>

- Πρόγραμμα Φυτέψτε το μέλλον (Plant the Future), του οποίου βασικός στόχος είναι η αποτελεσματική χρήση των ακαλλιέργητων εκτάσεων στη χώρα, η αύξηση της δυνατότητας αντικατάστασης εισαγόμενων προϊόντων, η δημιουργία νέων/επιπρόσθετων θέσεων εργασίας σε αγροτικές περιοχές και η βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών του πληθυσμού:

<https://rda.gov.ge/en/programs/572746-plant-the-future/ca9c173d-887a-4ce8-a891-7988e9311c88>

- Προνομιακό Σχέδιο Αγροτίσωσης (Preferential Agrocredit Project) για χρηματοδότηση με προνομιακούς όρους από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα την αγορά πάγιων και κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων:

<https://rda.gov.ge/en/programs/541134-preferential-agrocredit-project/525b1364-1599-4587-bf5e-29721dfbab82>

- Πρόγραμμα συγχρηματοδότησης απόκτησης καινούργιων γεωργικών μηχανημάτων από αγροτικούς συνεταιρισμούς:

<https://rda.gov.ge/en/programs/cooperatives-mechanization/4e031fd8-fee6-4842-8906-4cb79a0fa0a8>

- Πρόγραμμα συγχρηματοδότησης αγροτικών μηχανημάτων συγκομιδής:

<https://rda.gov.ge/en/programs/harvesting-agricultural-machinery/a8b00775-f198-4f98-9e0b-d3fbe48c7ad1>

- Πρόγραμμα προώθησης Βιοπαραγωγής:

<https://rda.gov.ge/en/programs/bioproductio/e53f6a04-d9d4-4ad6-8ae6-c4da707c38b2>

- Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας:

<https://rda.gov.ge/en/programs/technical-assistance/f0b5dbd5-29c2-4145-bb8c-e0e2c1818ca5>

- Αγροασφάλιση (Agroinsurance) για την κάλυψη κινδύνων από χαλάζι, πλημμύρα, καταιγίδα και παγετό:

<https://rda.gov.ge/en/programs/212581-agroinsurance/bb82cb1c-d772-4d56-8ee4-01a57905cff4>

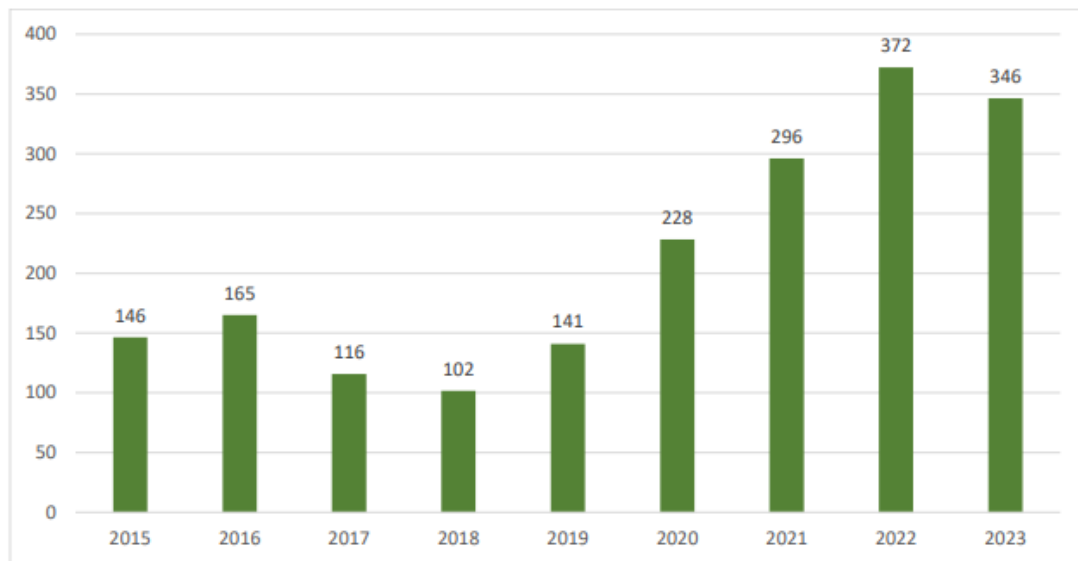
- Ολοκληρωμένο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για τις Περιφέρειες Imereti, Kakheti, Guria, Racha-Lechkhumi και Kvemo Svaneti

<https://rda.gov.ge/en/programs/684083-sapilote-regionebis-integrirbuli-ganvitarebis-programa/f8ad20d2-86ba-4d85-bc17-51ecd8edd81f>

- Πρόγραμμα Συγχρηματοδότησης Ψυκτικών Αποθηκευτικών Εγκαταστάσεων Καλλιέργειών Μούρων Αγροτικών Συνεταιρισμών:

<https://rda.gov.ge/en/programs/cooperatives-berries/9671e5f6-cb57-4c74-8648-1c954dad07a1>

Γράφημα 22: Προϋπολογισμός Αγροτικών Προγραμμάτων 2015-2023, εκ. GEL

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Ε.3 Λοιποί φορείς χρηματοδότησης

Σημαντική, ωστόσο, μέχρι στιγμής, είναι και η χρηματοδότηση που προέρχεται από διεθνείς οργανισμούς. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, το 2022, οι τομείς της γεωργίας, της άρδευσης, της αποστράγγισης και της διαχείρισης γης προσέλκυσαν περισσότερα από 300 εκ. USD από 4 Διεθνείς Οργανισμούς (την Παγκόσμια Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης και Γαλλική Αναπτυξιακή Υπηρεσία). Επιπλέον:

- Η ΕΕ μέσω του προγράμματος ENPARD, χρηματοδοτεί δράσεις που σχετίζονται με τον αγροτικό τομέα. Για το διάστημα 2021 -2025 διατίθενται κονδύλια ύψους 55 εκ. ευρώ για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των

τοπικών προϊόντων, τη βελτίωση του συστήματος ασφάλειας των τροφίμων και την προώθηση των εξαγωγών. Περισσότερες πληροφορίες: <https://eu4georgia.eu/enpard/>

- ii. Ο FAO τρέχει διάφορα προγράμματα σχετικά με τον αγροτικό κλάδο. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.fao.org/georgia/programmes-and-projects/project-list/en/>
- iii. Ο IFAD, για το 2024, υλοποιεί ένα έργο Εκσυγχρονισμού Γαλακτοκομικού κλάδου και πρόσβασης στην αγορά ύψους 53,47 εκ. USD. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.ifad.org/en/web/operations/w/country/georgia>
- iv. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), έχει χρηματοδοτήσει 7 έργα του ιδιωτικού τομέα. Περισσότερες πληροφορίες: https://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-summary-documents.html?c11=on&s0=on&keywordSearch=&as_sfId=AAAAAXvZ4gX5KGNWbSA39FF5YY0LXMwLQ6CVf7U6e9ICzuEYpcgULJl6OloPjKEAVHct2zGKS6UODQ3mqIQqEPgYwoyxBrDXyFTc57CCPbHD16BBHRT4oR1a0dfJF3gM5eWU2fqv0KIAEhCMPfR2vgtKeMJLbv33cHvumfG-wEvJl9A%3D%3D&as_fid=9e28b94d73e46ab95f2d962be66af493b2aa8eab
- v. Η Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή Τράπεζα (EIB), έχει χρηματοδοτήσει, έργα αιεφόρου διαχείρισης νερού και λυμάτων, συμπεριλαμβανομένου του εκσυγχρονισμού συστημάτων άρδευσης, της προώθησης τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού και της αιεφόρου γεωργίας: 120 εκ. ευρώ. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.eib.org/en/projects/loans/index.htm?q=&sortColumn=loanParts.loanPartStatus.statusDate&sortDir=desc&pageNumber=0&itemPerPage=25&pageable=true&language=EN&defaultLanguage=EN&loanPartYearFrom=1959&loanPartYearTo=2024&orCountries.region=true&countries=GE&orCountries=true§ors=6000§ors=2030&orSectors=true>
- vi. Η Παγκόσμια Τράπεζα χρηματοδοτεί έργα αγροτικής ανάπτυξης στην Γεωργία: 150 εκ. USD. Περισσότερες πληροφορίες: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P175629>
- vii. Η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης (ADB) χρηματοδοτεί έργο εκσυγχρονισμού του συστήματος άρδευσης στη Γεωργία: 48 εκ. USD. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.adb.org/news/adb-program-help-modernize-irrigation-system-georgia>. Μέχρι σήμερα, η ADB έχει χρηματοδοτήσει 1 έργο 1,88 εκ. USD. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.adb.org/countries/georgia/overview>
- viii. Η Υπηρεσία Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Γαλλίας (Agence Française de Développement/ AFD) από τον Ιούλιο 2023, έχει εκκινήσει πρόγραμμα ανάπτυξης του αγροτικού κλάδου. Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.afd.fr/fr/carte-des-projets/ertoba-agriculteurs-unis-pour-developpement-agricole-en-georgie>

- ix. Η Υπηρεσία Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Γερμανίας (Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit/ GIZ), το 2023 ξεκίνησε πρόγραμμα σχετικό με την ενίσχυση των γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον. Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.giz.de/en/worldwide/138743.html>

- x. Η Υπηρεσία Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Αυστρίας (Austrian Development Agency/ ADA), από το 2016, χρηματοδοτεί έργα που σχετίζονται με τον αγροτικό κλάδο και δη της ανταγωνιστικότητας του κτηνοτροφικού τομέα. Περισσότερες πληροφορίες:

https://www.entwicklung.at/en/projects/all-projects?tx_mmcprojectlist_projectlist%5B%40widget_0%5D%5BcurrentPage%5D=1&tx_mmcprojectlist_projectlist%5BdemandListFilter%5D%5Bactive%5D=0&tx_mmcprojectlist_projectlist%5BdemandListFilter%5D%5Bcountry%5D=70&tx_mmcprojectlist_projectlist%5BdemandListFilter%5D%5BsearchTerm%5D=&tx_mmcprojectlist_projectlist%5BdemandListFilter%5D%5Btopic%5D=15&tx_mmcprojectlist_projectlist%5B_trustedProperties%5D=%7B%22demandListFilter%22%3A%7B%22searchTerm%22%3A1%2C%22country%22%3A1%2C%22topic%22%3A1%2C%22active%22%3A1%7D%7D78aaf3c7f06b04e1766c43f0bc4a03d5606ad34f&cHash=76a0e4337c3b5f76cb01d5a4d732c791

- xi. Η σουηδική Υπηρεσία Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Swedish International Development Cooperation Agency/ SIDA) έχει ξεκινήσει, μεταξύ άλλων, ένα έργο ύψους έως και 6 εκ. ευρώ για τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων της Γεωργίας. Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.sida.se/en/sidas-international-work/countries-and-regions/georgia#development-2>

- xii. Η Υπηρεσία Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Δανίας (Danish International Development Agency/ DANIDA), χρηματοδοτεί προγράμματα πράσινης ανάπτυξης. Περισσότερες πληροφορίες:

<https://georgien.um.dk/en/news-list-page/danida-green-business-partnerships-2023-is-now-open-for-applications-from-georgia>

- xiii. Η ελβετική Υπηρεσία Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Swiss Agency for Development and Cooperation/ SDC), συμμετέχει σε προγράμματα ανταγωνιστικότητας του κτηνοτροφικού τομέα. Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.eda.admin.ch/deza/en/home/themes-sdc/agriculture-food-security.html>

- xiv. Η Υπηρεσία Αναπτυξιακής Βοήθειας των ΗΠΑ (USAID), από το 2014 χρηματοδοτεί προγράμματα που άπτονται του αγροτικού κλάδου και είχε διαθέσει μέχρι το 2022, 2,6 εκ. USD. Περισσότερες πληροφορίες:

<https://results.usaid.gov/results/country/georgia?fiscalYear=2021>

ΣΤ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Τα κρατικά προγράμματα που υλοποιούνται μέσω της Υπηρεσίας Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Προστασίας Περιβάλλοντος και Γεωργίας, όπως και τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα των διεθνών οργανισμών και φορέων μπορούν να ενισχύσουν, σε ένα βαθμό, τη ζήτηση των παραγωγών για απόκτηση σύγχρονου εξοπλισμού από το εξωτερικό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2023 μέσω του προγράμματος συγχρηματοδότησης για την απόκτηση αγροτικών μηχανημάτων από συνεταιρισμούς, έχουν διατεθεί 10 εκ. GEL (3,78 εκ. USD), ενώ συνολικά τα τελευταία χρόνια, περίπου 3.000 αποδέκτες έχουν επωφεληθεί από κρατική βοήθεια, αγοράζοντας 5.324 μονάδες αγροτικού εξοπλισμού, συνολικού ύψους άνω των 203 εκ GEL (76,8 εκ. USD).

Επιπλέον, η προσπάθεια των συναρμόδιων Υπουργείων Γεωργίας και Υποδομών και των ελεγχόμενων από αυτά Υπηρεσιών, για τη βελτίωση και ανακατασκευή των αγροτικών υποδομών και δη των αρδευτικών, ενισχύουν τις προοπτικές διείσδυσης εξοπλισμού προερχόμενου από το εξωτερικό και συγκεκριμένα από την Ελλάδα.

Συμπερασματικά, ανάγκες εντοπίζονται σε σύγχρονες τεχνολογίες και μηχανήματα, ήτοι μεταξύ άλλων σύγχρονα άροτρα, περιστροφικές θεριστικές μονάδες, καλλιεργητικές μηχανές, χορτοκοπτικά, συλλέκτες σανού, συσκευές επεξεργασίας φρούτων, μηχανήματα σποράς, σύγχρονα αρδευτικά συστήματα, μηχανές σποράς καλαμποκιού, φασολιών, πατάτας, σκαπτικά εξαγωγής πατάτας, και μηχανήματα σποράς γης.

Σημαντική εξέλιξη συνιστά και η ανάπτυξη της παραγωγής σε θερμοκήπια για την παραγωγή οπωροκηπευτικών. Σε αυτή την κατεύθυνση συγκρατείται ότι η γεωργιανή κρατική εταιρεία "Imereti Agro Zone" (IAZ)²⁴ ανακοίνωσε την 01.09.2023 την έναρξη δυνατότητας υποβολής προτάσεων (Request for Proposals - RfP) για το έργο ανάπτυξης θερμοκηπίων (Greenhouse Cluster Development project) στην περιοχή του Imereti, στην κεντρική Γεωργία για την απόκτηση πλήρως αναπτυγμένης και εξυπηρετούμενης έκτασης γης ελάχιστης επιφάνειας 0,5 εκταρίων (από 61 εκτάρια στο δήμο Baghdati και από 159 εκτάρια στο δήμο Tskaltubo) σε ένα κεντρικά διαχειριζόμενο cluster θερμοκηπίων, μέσω ενός προκαθορισμένου μηχανισμού έγκρισης και την απόκτηση μεριδίου της κρατικής εταιρείας IAZ LLC.

Τέλος, αρχίζει, επίσης, να κερδίζει σταδιακά έδαφος και η χρήση ψηφιακών εφαρμογών για την αποδοτικότερη και υψηλότερης ποιότητας καλλιέργεια. Άλλωστε, η εισαγωγή σύγχρονων έξυπνων κλιματικά μεθόδων γεωργικής καλλιέργειας και η ενίσχυση της πρόσβασης στην τεχνική πληροφόρηση, συγκαταλέγονται στις βασικές προτεραιότητες της στήριξης που παρέχει η ΕΕ, ο FAO και η Παγκόσμια Τράπεζα στους Γεωργιανούς αγρότες/παραγωγούς.

²⁴ <https://www.iaz.ge/>

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. Υπουργείο Προστασίας Περιβάλλοντος και Γεωργίας της Γεωργίας
<https://mepa.gov.ge/>
2. National Agency for Sustainable Land Management and Land Use Monitoring (MEPA)
<https://land.gov.ge/En>
3. Rural Development Agency
<https://www.rda.gov.ge/en>
4. Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA)
<https://srca.gov.ge/en>
5. State Laboratory of Agriculture
<https://sla.gov.ge/En/>
6. Georgian Amelioration Company
<https://www.ag.ge/En/>
7. National Agency of Public Registry (NAPR)
<https://www.napr.gov.ge/>
8. National Agency of State Property (NASP)
<https://nasp.gov.ge/>
9. Georgian National Agency for Standards and Metrology
<https://geostm.ge/8/?lang=en>
10. Agricultural Logistics and Services Company
<http://alsc.ge/>
11. Georgian National Energy and Water Supply Regulatory Commission
<https://gnerc.org/>
12. Food and Agriculture Organization (FAO)
<https://www.fao.org/georgia>
13. Georgia Farmers' Association
<https://gfa.org.ge/>
14. Biological Farming Association (Elkana)
<https://www.elkana.org.ge/>